

آزمون‌های سراسری گاج

گزینه دیررس را انتخاب کنید.

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۱

جمعه ۹۸/۰۹/۰۱

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالی که باید پاسخ دهید: ۴۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۶۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	۱۵	۱۰۱	۱۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۰	۱۱۶	۱۲۵	
		۱۰	۱۲۶	۱۳۵	
۶	اقتصاد	۱۰	۱۳۶	۱۴۵	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۸	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۲۰۱	۲۱۰	
		۱۰	۲۱۱	۲۲۰	
۱۰	جغرافیا	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۲۳۱	۲۴۰	
		۱۰	۲۴۱	۲۵۰	
۱۱	جامعه‌شناسی	۱۰	۲۵۱	۲۶۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۲۶۱	۲۷۰	
		۱۰	۲۷۱	۲۸۰	
۱۲	فلسفه و منطق	۱۰	۲۸۱	۲۹۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۲۹۱	۳۰۰	
		۱۰	۳۰۱	۳۱۰	
۱۳	روان‌شناسی	۱۰	۳۱۱	۳۲۰	۱۰ دقیقه

برای اطلاع از نتایج آزمون و زمان دقیق اعلام آن باید سر کانال تلگرام گاج عضو شوید. @Gajir

آزمونهاى سراسر گاج

دروس	طراحان	ويرواستاران علمى
فارسى	اميرنجات شجاعى - مهدى نظرى	اسماعيل محمدزاده مسىح گرچى - مریم نورى نيا
زبان عربى	شاهو مراديان	حسام حاج مؤمن - اردلان منصورى سيد مهدى ميرفتحى - پارسا فيلو
دين و زندگى	مرتضى محسنى كبير محمد رشائى بقا	بهاره سليمى
زبان انگليسى	اميد يعقوبى فرد	مریم پارسائيان
رياضيات	محمد يگانه	ندا فرهنگى - پگاه افتخار سودابه آزاد - زهرا ساسانى
اقتصاد	ميترا چينى ساز	مریم پارسائيان - رقيه بزند اردلان منصوريان - مریم ميرقاسمى
تاريخ	محمداسماعيل سلمان پور	سيده مریم ميرقاسمى - فاطمه ساريخانى مریم پارسائيان - اردلان منصوريان
جغرافيا	محسن مصلايى	محمداسماعيل سلمان پور مریم پارسائيان - سيده مریم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى
جامعه شناسى	مينا تاجيك	مریم پارسائيان - رقيه بزند اردلان منصوريان
فلسفه و منطق	الهام سادات عابدى	مریم پارسائيان - عماد صفرزاد
روان شناسى	نگار كاغذگران	سيده مریم ميرقاسمى - مریم پارسائيان رقيه بزند

دفتر مركزى تهران، خيابان انقلاب بين
چهارراه وليعصر (عج) و
خيابان فلسطين، شماره ۹۱۹

اطلاع رسا و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتى www.gaj.ir

آماده سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویرواستاران فنی: بهاره سلیمی - ساناز فلاحی - آمنه قلی زاده - مروارید شاه حسینی - مریم پارسائیان

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه آرا: فرهاد عبدی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف نگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری زاد - سارا محمودنسب - نورگس اسودی - التناز دارانی - مهناز کاظمی
فرزانه رجبی

امور چاپ: عباس جمفری

فارسی

۱) ۳) معنی درست واژه‌ها: ویله: صدا، آواز، ناله / دمان: خروشنده،

غزنده، مهیب، هولناک / بسنده: سزاوار، شایسته، کافی، کامل / افسر: تاج،
دیهیم، کلاه پادشاهی

۲) ۲) معنی درست واژه‌ها: وسیم: دارای نشان پیامبری / فایق:

برگزیده، برتر (باسق: بلند) / برگاشتن: برگردانیدن

۳) ۳) معنی درست واژه در سایر گزینه‌ها،

(۱) معجز: سرپوش، روسری

(۲) شرز: خشمگین، غضبناک

(۴) مُطاع: فرمان‌روا، اطاعت شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد. (مطیع:
فرمان‌بردار)

۴) ۴) املاي درست واژه: اشباه: همانندان (اشباح: سایه‌ها)

۵) ۴) املاي درست واژه: قربت: نزدیکی (غربت: تنهایی، دوری از

وطن)

۶) ۴) املاي درست واژه در سایر گزینه‌ها،

(۱) فراغ: آسایش (فراق: دوری)

(۲) نغز: نیکو (نقض: شکستن)

(۳) صواب: درست (ثواب: پاداش)

۷) ۲) مجاز (بیت «د»): گلشن: مجاز (با رابطه شباهت) از دنیا /

گل: مجاز از بهار

تضاد (بیت «ه»): دوستان ≠ دشمن

تلمیح (بیت «ب»): اشاره به فرمان‌روایی حضرت سلیمان (ع) بر همه موجودات

پارادوکس (بیت «ج»): رمیدن در عین انس گرفتن و آشنایی

حسن آمیزی (بیت «الف»): دیدن تلخی

۸) ۳) استعاره با ذکر مشبّه: نسبت دادن بستر و خواب به کباب

مجاز: حرف: مجاز از سخن

حسن آمیزی: حرف تلخ

تناسب: کباب و نمک

۹) ۴) ایهام تناسب: هزار: ۱- عدد ۱۰۰۰ (معنی درست) ۲- بلبل

(معنی نادرست متناسب با عنعلیوب و گلستان) / حسن آمیزی: —

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) ایهام: نواختن: ۱- توجه کردن، نوازش کردن ۲- به صدا درآوردن ساز / تشبیه:
خود به نی(۲) اغراق: این‌که اگر بدون محبوب یا به‌جز از محبوب سخنی رود، زمین پر از
دل‌های خونین می‌شود، گویا که لاله‌زاری است. / جناس ناقص: دل، گل(۳) پارادوکس: این‌که آب بر جان کسی آتش بزند. (مصراع دوم) / کنایه: آب
زدن بر آتش کسی کنایه از فرونشاندن بی‌تابی یا اندوه او / آتش به جان کسی
افتادن کنایه از نهایت آسیب دیدن

۱۰) ۲) بررسی آرایه‌ها:

تلمیح: اشاره به داستان زندگی حضرت یوسف (ع)

استعاره: لعل: استعاره از لب / ماه: استعاره از حضرت یوسف (ع) / سیم قلب:
استعاره از جانایهام تناسب: قلب: ۱- تقلبی (معنی درست) ۲- دل (معنی نادرست،
متناسب با دل‌ستان)

نغمه حروف: تکرار صامت‌های «ل»، «ن» و «م»

۱۱) ۳) واژه‌های «دمنه» و «کلیله» یادآور نام کتاب «کلیله و دمنه» از

نصرالله مثنوی است.

۱۲) ۴) پروانه‌وش: مانند پروانه / وش: پسوند شباهت

۱۳) ۲) در سایر گزینه‌ها، واژه قافیه «ممال» است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) رکیب ← رکاب (۳) عتیب ← عتاب

(۴) حجیب ← حجاب

۱۴) ۱) ترکیب وصفی: تیغ بی‌آب / گریه تلخ / آن سیب / هر ... عالم /

دو عالم / هر زمان / یک بیابان (۷ ترکیب)

ترکیب اضافی: دست کارفرمایان / کارفرمایان عشق / رگ ابر / ابر بهاران / شربت
بیماری / بیماری من / گریه ... من / بیمار ... سیب / سیب زرخدان / نقش ائید
/ جولان وحشت / بار دوش / دوش بیابان (۱۳ ترکیب)

۱۵) ۳) نقش مستدی:

الف) مقدم

ج) گویا

د) دور [باشد] / بهتر [است] / مهجور [باشد] / بهتر [است]

۱۶) ۳) بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) به دو چشم [سوگند می‌خورم] / ای بینایی [با تو سخن می‌گویم].

(۲) افسوس [می‌خورم].

(۴) ای [معشوق، یا تو سخن می‌گویم]. / ای [معشوق، با تو سخن می‌گویم].

۱۷) ۳) مفهوم مشترک سؤال و گزینه (۳): ناگوار بودن هم‌نشینی با

بدان

مفهوم سایر گزینه‌ها،

(۱) فراوانی دل‌داگان معشوق / گرفتاری عاشقانه

(۲) رنج عاشقی، جفاکاری معشوق و لزوم تسلیم عاشق

(۴) خاکساری عاشق و ارزشمندی معشوق

۱۸) ۳) مخاطب بیت‌های «ب»، «ه» گردآفرید و مخاطب سایر ابیات

سهراب است.

۱۹) ۲) مفهوم گزینه (۲): توجه به نفس موجب پشیمانی است.

مفهوم مشترک بیت‌های سؤال و سایر گزینه‌ها: پشیمانی بی‌فایده

۲۰) ۱) مفهوم گزینه (۱): آشکار شدن معشوق پس از ایام فراق

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: ظاهر آینه باطن است. / از کوزه
همان برون تراود که در اوست.

۲۱) ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): عزت و ذلت به دست خداست.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) خاکساری مایه عزتمندی و جاه‌طلبی موجب خواری‌ست.

۳) جفاکاری روزگار / از عرش به فرش افتادن

۴) نکوهش ساده‌انگاری در عشق

۲۲) ۲ گوینده بیت گزینه (۲) «اشکیوس» و گوینده سایر ابیات «رستم» است.

۲۳) ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): کمال‌بخشی عشق به عاشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) وفاداری عاشق با وجود جفاکاری معشوق

۲) پریشانی عاشق و طلب ترحم و عنایت از معشوق

۴) تجلی معشوق در همه پدیده‌های جهان هستی

۲۴) ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): بی‌خبری عاشقانه

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) ضرورت توجه به درون / توصیه به خودشناسی

۳) سرگستگی و بی‌خبری از حقایق

۴) ستایش زیبایی معشوق و برتری آن از زیبایی‌های طبیعت

۲۵) ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): پاک‌بازی و جان‌فشانی در راه عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) پیوستگی همیشگی جان عاشق با معشوق

۳) تعلقات مادی مانع رسیدن نیست.

۴) خودآتهایی

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب مشخص کن (۳۴ - ۲۶):

۲۶) ۴ لا یحزنن: غمگین نکنند، نباید غمگین کند؛ فعل مضارع نهی در صیغه «للتائب» است. [رد سایر گزینه‌ها]

ث: تو را؛ مفعول است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

قول: سخن، گفتار؛ مفرد است. [رد گزینه (۱)]

الله: خدا [رد گزینه (۱)]

۲۷) ۱ کنت زعمت: پنداشته بودم، فرض کرده بودم؛ ماضی بعید است. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

جرماً صغيراً: پیکری کوچک، پیکر کوچکی [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

ما كنت أعلم: نمی‌دانستم؛ ماضی استمراری منفی است. [رد گزینه (۳)]

حقاً: واقعاً؛ در حقیقت [رد گزینه (۲)]

عالم أكبر: جهان بزرگتری [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

إنطوی: به هم پیچیده شده است؛ فعل ماضی است. [رد گزینه (۲)]

۲۸) ۱ کأن: گویا، انگار، مثل این‌که [رد گزینه (۴)]

أكثر الطلاب: بیش‌تر دانش‌آموزان [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

فرع: رشته؛ مفرد است. [رد گزینه (۲)]

القادمة: آینده [رد گزینه (۳)]

۲۹) ۴ لیت: کاش، ای کاش [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

يعرف: بداند؛ فعل مضارع پس از «لیت» به صورت التزامی ترجمه می‌شود.

[رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

النعم: نعمت‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۳)]

ينتفع: بهره‌بردار، استفاده‌کننده؛ به تبعیت از فعل «يعرف» به صورت التزامی

ترجمه می‌شود. [رد گزینه (۲)]

في سبيل: در راه [رد گزینه (۱)]

۳۰) ۲ هؤلاء الباحثون: این پژوهشگران (محققان) [رد گزینه (۳)]

يصنعون: می‌سازند [رد گزینه (۴)]

يحول: تبدیل می‌کند؛ فعل معلوم است. [رد سایر گزینه‌ها]

غاز: گازی؛ نکره است. [رد سایر گزینه‌ها]

يستخدم: استفاده می‌شود، به کار می‌رود؛ فعل مجهول است. [رد گزینه‌های

(۳) و (۴)]

وقود: سوختی؛ نکره است. [رد سایر گزینه‌ها]

۳۱) ۳ سياسات: سیاست‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۱)]

الحکومات المنتجة: دولت‌های تولیدکننده [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

تلعب: بازی می‌کند (می‌کنند)؛ با توجه به جمله، جمع ترجمه می‌شود. [رد

گزینه (۱)]

أسعار: قیمت‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۲)]

۳۲) ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «الأمراض: بیماری‌ها»

۳) «نستخدم: استفاده می‌شود»؛ فعل مجهول است. / «از» اضافی است.

۴) «المعجم: فرهنگ لغت»؛ معرفه است. / «تا» اضافی است. / عدم ترجمه

«ي» در «لعلني»

۳۳) ۴ «لا يذکر» فعل مضارع است و باید مضارع ترجمه شود. ←
برده نمی‌شود.

«لا» در ابتدای جمله از نوع نفی جنس است. ← هیچ برکتی نیست.

۳۴) ۱ کاش: لیت [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

کاش فراموش می‌کردم: لیتنی نسبت، لیتنی کنث أسی [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

دردهای گذشته‌ام: الآمی الماضية (السابقة) [رد گزینه (۳)]

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سوالات پاسخ بده (۴۱ - ۳۵):

نفت از مهم‌ترین ثروت‌های طبیعی در جهان است. برای همین برخی از مردم آن را طلای سیاه و دیگران آن را شریان زندگی به شمار می‌آورند؛ زیرا خودروها، قطارها، کشتی‌ها و هواپیماها به آن تکیه می‌کنند. و نفت نصف انرژی‌ای را که انسان آن را مصرف می‌کند، فراهم می‌کند. کشورهای صنعتی به نفت تکیه دارند و از آن در چیزهای زیادی استفاده می‌کنند، از جمله: استفاده از آن به عنوان سوختی برای ماشین‌ها، در صنعت پارچه (بافی) مواد آرایشی، پاک‌کننده‌ها، پلاستیک، کودها و صدها فرآورده دیگر. و هیچ‌کس اهمیت نفت را در تغییر زندگی انسان انکار نمی‌کند اما این به معنی آن نیست که به زبان‌های جانبی که استفاده از نفت باعث آن می‌شود، توجه نکنیم. از جمله این زبان‌ها، آلودگی خاک و محیط زیست است. دانشمندان خطرات استفاده از مشتقات نفت را درک کرده‌اند و تلاش می‌کنند دنبال جایگزینی برای آن بگردند!

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۲):

۴۲ ۱ «تَنقَلُ» فعل معلوم است چون فاعل «الناقلات» دارد؛ بنابراین

حرکت صحیح آن «تَنْقَلُ» می‌باشد.

۴۳ ۲ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) بندر: مکانی نزدیک ساحل است که کشتی‌ها در آن دیده می‌شوند. (✓)
- ۲) استخوان: رشته سفید بزرگی در بدن است که حس در آن جریان می‌یابد. (✗)
- ۳) ایستگاه: مکان معینی برای ایستادن قطار و وسایل حمل و نقل است. (✓)
- ۴) گوشت: ماده‌ای قرمز از بدن حیوان است که از آن غذاهایی پخته می‌شود. (✓)

۴۴ ۱ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «مترَدَّد: مردَّد» ≠ «عازِم: مصمَّم»
- ۲) «الطعام: غذا» با «الشراب: نوشیدنی» متضاد نیست.
- ۳) «الثلج: برف» با «المطر: باران» متضاد نیست.
- ۴) «فقر: فقیری، نداری» با «میراث» متضاد نیست.

۴۵ ۳ ترجمه آیه شریفه: مجرمان با چهره‌شان شناخته می‌شوند.

مفهوم: مفهوم این آیه این است که حال درونی و بیرونی مجرمان (ظاهر و باطن آن‌ها) یکی است. تنها گزینه‌ای که مفهوم دیگری دارد، گزینه (۳) می‌باشد و مفهوم آن این است که فریب ظاهر را نباید خورد (ظاهر و باطن یکی نیست).

ترجمه عبارت گزینه (۴): در چهره‌اش شهادی از خیر است.

۴۶ ۳ حرف «كأَنَّ: گویا، مثل این‌که، مانند» برای بیان تشبیه به کار

می‌رود.

۴۷ ۲ با توجه به ترجمه، «لا يُحصَد: درو نمی‌شود» فعل مجهول

است. «يُحصَد» مجهول فعل «يُحصَدُ: درو می‌کند» می‌باشد.

بررسی و ترجمه سایر گزینه‌ها:

- ۱) «تَنكسر: شکسته می‌شود»: مضارع باب «انفعال» است. از این باب مجهول ساخته نمی‌شود. / «تُغصِبُ: می‌وزد» مضارع معلوم است. ترجمه: شاخه‌های درختان هنگامی که بادهای شدیدی می‌وزد، شکسته می‌شوند.
- ۲) ترجمه: محصول درو نمی‌شود، زیرا زمان درو کردنش تاکنون نرسیده است.
- ۳) «يُشجَع: تشویق می‌کند» مضارع باب «تفعیل» و معلوم است. / «سَجَل: ثبت کرد» ماضی باب «تفعیل» و معلوم است.
- ترجمه: تماشاگران بازیکن ممتازی را که گل را ثبت کرد (به ثمر رساند)، تشویق می‌کنند.
- ۴) «يبتعد: دور شود» مضارع معلوم باب «افتعال» است. / «يُضَرُّ: زیان می‌رساند» مضارع معلوم است.
- ترجمه: عاقل باید از هر چیزی که به سلامتی‌اش ضرر می‌رساند، دور شود.

۴۸ ۳ ترجمه عبارت سؤال: گزینه‌ای را معین کن که در آن نائب

فاعل نیست. (منظور این است که فعل مجهول ندارد).

بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) «تُرسل: فرستاده می‌شود»: مضارع مجهول از فعل معلوم «تُرسل: می‌فرستد» از باب «إفعال» است.
- ترجمه: این کالاها از طریق کامیون‌ها فرستاده می‌شوند.
- ۲) «تُرزِن: آراسته می‌شود»: مضارع مجهول از فعل معلوم «تُرزِن: آراسته می‌کند» از باب «تفعیل»
- ترجمه: حیاط خانه‌مان با شکوفه‌های قرمز با آغاز بهار آراسته می‌شود.

۲۵ ۴ ترجمه عبارت سؤال: در رابطه با نفت، متن از سخن

نمی‌گوید.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱) خطرش برای سلامتی انسان (متن در مورد آلودگی خاک و محیط زیست سخن گفته که به شکل غیرمستقیم بر سلامتی انسان اثر دارد).
- ۲) اهمیت آن (سطر اول متن دقیقاً به اهمیت آن اشاره کرده است).
- ۳) فواید و زبان‌های آن (متن مفصل به این مطالب پرداخته است).
- ۴) هزینه‌های استخراج آن (در این مورد بحثی به میان نیامده است).

۲۶ ۳ ترجمه عبارت سؤال: نفت نزد برخی شریان زندگی به شمار

می‌آید زیرا

- ۱) نصفی از انرژی‌ای را که انسان مصرف می‌کند، فراهم می‌کند.
- ۲) به تولید برق کمک می‌کند.
- ۳) به شکل وسیعی در زندگی روزانه به کار برده می‌شود.
- ۴) امکان ندارد جایگزینی برای آن تصور کنیم.

۲۷ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) هیچ نیازی به نفت نیست مگر در کشورهای صنعتی.
- ۲) امکان دارد هر چیزی ضررهایی داشته باشد که انسان هنگام به کار بردنش از آن‌ها غفلت کند.
- ۳) استفاده از نفت و مشتقات آن به زمینه‌ای معین منحصر نمی‌شود.
- ۴) نفت در گذر تاریخ در تغییر زندگی انسان اهمیت زیادی داشته است.

۲۸ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) نفت با توجه به فواید اقتصادی‌اش، طلای سیاه نامیده می‌شود.
- ۲) آلودگی محیط زیست و خاک همواره در نتیجه استفاده اشتباه از نفت رخ می‌دهد. (همواره این‌طور نیست).
- ۳) نفت مهم‌ترین ثروت طبیعی کشورهای جهان است. (یکی از مهم‌ترین‌ها است نه مهم‌ترین آن‌ها).
- ۴) کشوری که نفت در آن وجود ندارد، کشوری صنعتی به شمار نمی‌آید.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۱ - ۳۹):

۳۹ ۴ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- ۱) جمع سالم للمذكر ← جمع مكسر / من مصدر «تعلیم» ← من مصدر «علم»
- ۲) مبنی ← معرب / حرف الهمزة فيه مضمومة دائماً ← همیشه مضموم نیست چون مبنی نیست.
- ۳) جمع سالم للمذكر ← جمع مكسر / من فعل مزيد، باب «تفعل» ← من فعل مجزء

۴۰ ۲ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- ۱) من باب «تفعل» ← من باب «تفعیل» / لازم ← متعد
- ۳) مجهول ← معلوم / نائب فاعله ← فاعله
- ۴) لازم ← متعد

۴۱ ۳ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- ۱) جمع مكسر أو تكسير ← جمع سالم للمؤنث
- ۲) مفردة: السَّيَّار ← مفردة: السَّيَّارة
- ۴) مبتدأ ← اسم «أَنْ»

۵۷) ۳ باید عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی، مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه یا شب قدر هر سال، تکرار کنیم تا استحکام بیش‌تری پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود. خداوند در آیه ۴۰ سوره مبارکه بقره می‌فرماید: «به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم.»

۵۸) ۴ یکی از آثار عزم قوی، استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف است که لقمان در این باره به فرزندش می‌گوید: «وَ اصْبِرْ عَلٰی مَا اَصَابَكَ» بر آن چه (در این مسیر) به تو می‌رسد، صبر کن. امام کاظم (ع) در مورد عزم و تصمیم قوی می‌فرماید: «خداایا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده باشد.»

۵۹) ۳ حضرت علی (ع) می‌فرماید: «هشیار باش، امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است. اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش [در راه خدا] و عفت و درستکاری مرا یاری کنید.»

با وجود الگو، از همه مهم‌تر این‌که می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله‌روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید.

۶۰) ۴ انسان متوکل می‌داند که در صورت انجام وظیفه، هر نتیجه‌ای که به دست آید، به مصلحت اوست؛ گرچه خود به آن مصلحت آگاه نباشد؛ زیرا خداوند آینده‌ای را می‌بیند که ما نمی‌بینیم و به مصلحت‌هایی توجه دارد که ما درک نمی‌کنیم، گاهی چیزهایی را به نفع خود می‌پنداریم در حالی که به ضرر ماست یا اموری را به ضرر خود می‌دانیم در حالی که به نفع ماست و قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «وَ عَسَىٰ اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ عَسَىٰ اَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَ هُوَ شَرٌّ لَّكُمْ» و بسا چیزی را خوش نمی‌دارید و آن برای شما خوب و بسا چیزی را دوست می‌دارید و آن برای شما بد است.»

۶۱) ۲ توکل جانشین تنبلی افراد نیست، بلکه کمک‌کننده و امیددهنده به کسی است که اهل همت، تعقل و پشتکار است (تحرک). لذا توکل در جایی درست است که فرد وظیفه‌اش را انجام می‌دهد یعنی فکر و اندیشه خود را به کار گیرد، با دیگران مشورت کند، بهترین راه ممکن را انتخاب نماید و با عزم و اراده محکم برای رسیدن به مقصود تلاش کند؛ در این صورت است که می‌توان به خدا توکل کرد.

۶۲) ۳ توکل در جایی درست است که انسان مسئولیت و وظیفه خود را به خوبی انجام دهد؛ یعنی فکر و اندیشه خود را به کار گیرد، با دیگران مشورت کند، بهترین راه ممکن را انتخاب کند و با عزم و اراده محکم برای رسیدن به مقصود تلاش کند. در این صورت است که می‌توان بر خدا توکل کرد، زیرا توکل جانشین تنبلی و ندانم‌کاری نیست.

۶۳) ۳ هر دو آیه «هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ» و «كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ»، مؤید توحید در ربوبیت است و کلیدواژه‌های «اداره» و «هدایت» نشانگر توحید در ربوبیت است.

۶۴) ۱ از آن‌جا که خداوند تنها خالق جهان است، پس تنها مالک آن نیز هست زیرا هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، مالک آن است. پس مالکیت الهی تابع توحید در خالقیت است.

اگر خداوند پیامبر اکرم (ص) را ولی انسان‌ها معرفی می‌کند، بدین معناست که ایشان را واسطه ولایت خود و رساننده فرمان‌هایش قرار داده است.

۳) «يَعْرِفُ: معرفی می‌کند، می‌شناساند؛ مضارع معلوم از باب «تفعیل» است. ترجمه: این مرد خودش را با کلمات کوتاهی معرفی می‌کند.

۴) «لَمْ يُؤَيِّدْ: تأیید نشد» مضارع مجهول از فعل معلوم «يُؤَيِّدُ: تأیید می‌کند» از باب «تفعیل» است. ترجمه: سخت در جلسه گذشته تأیید نشد.

۴۹) ۴ چون پس از «لا» اسم نکره (فائده) آمده است، پس از نوع نفی جنس می‌باشد در سایر گزینه‌ها پس از «لا» فعل مضارع آمده و حرف نفی است.

۵۰) ۲ ترجمه عبارت سؤال: گزینه‌ای را معین کن که در آن دو حرف از حروف مشتبه بالفعل باشد.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «لعل»: یک مورد
۲) «لیت» و «أن»: دو مورد
۳) «أن» در «لأن»: یک مورد
۴) «إن»: یک مورد
نکته: پس از حروف مشبهه بالفعل، مستقیماً فعل نمی‌آید.

دین و زندگی

۵۱) ۳ طبق آیه شریفه «أَلَمْ يَعِدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ وَ أَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست؟ و این‌که مرا بپرستید [که] این راه مستقیم است؟»، معاهده یا عهد الهی با انسان، عبودیت و پرستش خالصانه خداست که همان راه راست و درست است.

۵۲) ۲ طبق آیه «بگو نماز و عبادت‌هایم، زندگی و مرگم فقط برای خداست که پروردگار جهانیان است»، انسان تمام کارهای خود را باید برای خدایی انجام دهد که پروردگار جهان است. گاهی پیش می‌آید که افرادی نادان که از معرفت و آگاهی کافی برخوردار نیستند، با این تصور که کار خیری می‌کنند، مرتکب گناهان کبیره می‌شوند.

۵۳) ۲ این‌که خداوند تکیه‌گاه و پشتیبان جهان است، مربوط به توحید در ربوبیت می‌باشد، در نتیجه فقط خدا شایسته پرستش و عبودیت است (توحید عملی و عبادی). رابطه ربوبیت و عبودیت، در آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ»، به درستی تبیین شده است.

۵۴) ۱ از آن‌جا که خداوند، تنها مالک جهان است (توحید در مالکیت)، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست (توحید در ولایت). پس علیت ولایت الهی که در آیه «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ» تأکید شده است، مالکیت است که در آیه «وَ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ» آمده است. ولایت به عنوان نتیجه حاصله، مفهوم حق تصرف و تغییر به طور انحصاری برای خداست.

۵۵) ۲ هر کدام از ما، براساس فطرت خویش، خدا را می‌یساییم (خدایابی فطری) و حضورش را درک می‌کنیم. به روشنی می‌دانیم در جهانی زندگی می‌کنیم که آفریننده‌ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می‌کند و به موجودات مدد می‌رساند. با وجود این معرفت اولیه، قرآن کریم ما را به معرفت عمیق‌تر درباره خداوند فرا می‌خواند و راه‌های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می‌دهد. یکی از این راه‌ها، تفکر درباره نیازمندی موجودات جهان به خدا در پیدایش است.

۵۶) ۲ طبق آیه «قُلْ أَعَزَّ لِلَّهِ ابْنِي رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ»، از آن‌جا که خدا پروردگار همه چیز است، نباید غیرخدا را به عنوان رب برگزید. طبق آیه «أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهُ الْخَلْقُ عَلَيْنَهُم»، چون کسی غیر از خدا چیزی خلق نکرده است، شرک در خالقیت نارواست.

۷۲ ۴ کسی که مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است و این نوع تجسم خود عمل یا همان صورت حقیقی عمل است، نه نتیجه طبیعی عمل.

این مثال را قرآن کریم به صورت آیه «إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا...» و کسانی که اموال یتیمان را از روی ظلم می‌خورند، جز این نیست که آتش در شکم خود فرو می‌برند...» توصیف کرده است. در گزینه‌های (۱) و (۲)، گرچه عبارت «سَيَصْلَوْنَ شَعِيرًا»، در ادامه آیه آمده است، ولی جنبه باطنی عمل، فرو بردن آتش در شکم می‌باشد.

۷۳ ۳ در آیه ۱۰ سورة فتح می‌خوانیم: «و هر کس که نسبت به عهده‌ی که با خدا بسته وفا کند به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.» و در آیه ۷۷ سورة آل عمران می‌خوانیم: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آن‌ها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت...».

۷۴ ۴ بعد از مراقبت، نوبت محاسبه و ارزیابی است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد به دست آید... یادمان باشد که یک حسابرسی بزرگ در قیامت در پیش داریم و اگر خودمان در این جا به حساب خود نرسیم در قیامت به طور جدی اعمال ما را محاسبه خواهند کرد. امیرالمؤمنین (ع) درباره محاسبه و ارزیابی می‌فرماید: «زیرک‌ترین انسان کسی است که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بگشود.»

۷۵ ۳ اولین گام و قدم در مسیر قرب الهی و ثابت قدم ماندن در مسیر الهی، تصمیم و عزم برای حرکت است. امام کاظم (ع) در این باره فرموده‌اند: «خدایا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده است.»

زبان انگلیسی

۷۶ ۴ کشف جدید نشان می‌دهد که حیات می‌تواند در سیاراتی بسیار متفاوت از زمین وجود داشته باشد، درست است؟
توضیح: “discovery” (کشف) اسم سوم شخص مفرد است و ضمیر فاعلی مناسب برای آن “it” است، نه “they”.
دقت کنید: به دلیل مثبت بودن فعل “suggests” در جمله اصلی، در پرسش کوتاه تأییدی “does” را به صورت منفی نیاز داریم.

۷۷ ۲ این کتاب راهنما حاوی اطلاعاتی در مورد حدود ۳۰۰۰ دوره [تحصیلی] است که در فرانسه توسط دانشگاه‌ها و کالج‌های فنی ارائه می‌شوند.
توضیح: با توجه به این‌که مفعول فعل “contain” (حاوی... بودن) یعنی “information” (اطلاعات) بعد از جای خالی اول قرار دارد، این فعل به صورت معلوم نیاز است، نه مجهول و پاسخ در بین گزینه‌های (۱) و (۲) است.
دقت کنید مفعول فعل “offer” (ارائه کردن) یعنی “programs” پیش از جای خالی دوم قرار دارد و در نتیجه در این مورد، فعل مجهول را انتخاب می‌کنیم.

۷۸ ۲ ما تلاش کردیم به او کمک کنیم، اما او فقط سر ما فریاد زد و به ما گفت می‌تواند آن را خودش انجام دهد.

توضیح: در هر دو جای خالی، ضمیر در جایگاه مفعول قرار دارد. با توجه به این‌که در جای خالی اول، مفعول از نظر شخص با فاعل یکسان نیست، ولی در جای خالی دوم یکسان است، در جای خالی اول به ضمیر مفعولی نیاز داریم و جای خالی دوم با ضمیر انعکاسی کامل می‌شود.

۶۵ ۲ براساس آیه شریفه «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانِ الْمَبِينِ: از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای [تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می‌کند. پس اگر خیری به او رسد، دلش آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا روی‌گردان می‌شود. او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند...» خسران‌زدگان در دنیا و آخرت کسانی هستند که ادعای بندگی در هنگام وسعت و آسودگی را دارند و هنگام بلا از خدا روی‌گردانند. این افراد درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار دارند.

۶۶ ۲ امروزه، بسیاری از انسان‌ها، جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و بدون توجه به نظر مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هرگونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند. این افراد و جوامع، در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (رب) جهان می‌پندارند (وجود مراتبی از شرک مالکیت و ربوبیت) که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آن‌هاست. برخی از این انسان‌ها، مانند فرعون که «انا ربکم الاعلی» می‌گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد، خود را مالک دیگر جوامع می‌پندارند و برای آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند.

۶۷ ۴ در موضوع راه‌های تقویت اخلاص و افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند می‌خوانیم که کسی گرفتار غفلت شد و چشم اندیشه را به روی جهان بست، آیات الهی را نخواهد یافت و دل به مهر او نخواهد داد و هر قدر که معرفت ما به خداوند بیش‌تر شود به افزایش درجه اخلاص کمک خواهد کرد؛ پس خوب است ساعتی را صرف تفکر در آیات و نشانه‌های الهی کنیم تا بیش‌تر دریابیم و این موضوع را می‌توان در حدیث شریف نبوی: «افضل العبادة ادمان التفكير في الله و في قدرته: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست»، مشاهده نمود.

۶۸ ۱ اگر نیت درست نباشد عمل را از بین می‌برد و پتک (چکش) (فندان حسن فاعلی) بطلان به عمل انسان می‌زند؛ مانند روزه گرفتن برای لاغر شدن که نیت نادرست عمل را از بین می‌برد؛ ولی مثال پوشیدن لباس تمیز و زیبا برای حفظ احترام به خود نه در زمره ریا قرار می‌گیرد و نه اخلاص.

۶۹ ۴ حضرت یوسف از خداوند کریم پناه‌جویی می‌طلبد تا بتواند به گناه آلوده نشود و از لطف الهی بهره‌مند گردد: «وَأَلَّا تَضُرَّفَ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصَبُ إِلَيْهِنَّ وَ أَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ: و اگر مکر این زنان را از من باز نگردانی، به آن‌ها میل می‌کنم و در شمار نادان‌ها در می‌آیم.»

۷۰ ۲ این شعر یادآور این موضوع است که توکل‌کننده‌ای که اهل معرفت است، می‌داند که انسان باید در راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش، از ابزار و اسباب بهره‌جوید؛ زیرا این ابزار و اسباب براساس حکمت الهی قرار داده شده است و بی‌توجهی به آن‌ها، بی‌توجهی به حکمت و علم الهی است.

۷۱ ۳ قرآن کریم در آیات ۱۳۲ تا ۱۳۵ سورة مبارکه آل عمران می‌فرماید: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان (بهریزکاران) آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند...»

۸۶ ۴ ممنون می‌شوم اگر بتوانید [مقداری] وقت پیدا کنید تا آقای

براون را ببینید یا او را به یکی از همکارانتان معرفی کنید.

(۱) وقف کردن، اختصاص دادن

(۲) تشخیص دادن، فهمیدن

(۳) درک کردن، فهمیدن

(۴) قدر دان ... بودن، ممنون بودن

۸۷ ۳ فرهنگ سنتی کشورم هنوز در روستاها و شهرهای کوچک

پرصلابت اما در شهرها در حال نابود شدن است.

(۱) مهمان‌نواز

(۲) امکان‌پذیر، شدنی

(۳) قوی، نیرومند؛ پرصلابت

(۴) [در دستور زبان] مثبت

ما بر روی پوسته یک کره بزرگ سنگی [به نام] زمین زندگی می‌کنیم. چشم‌انداز [در] همه جا از سنگ‌ها تشکیل شده است. بیش‌تر [آن‌ها] توسط خاک، درختان یا چمن پوشانده شده‌اند. قدیمی‌ترین سنگ‌ها روی زمین حدود ۴ میلیارد سال قدمت دارند. سنگ‌های دیگر بسیار جدیدتر هستند و سنگ‌های جدید همیشه در حال شکل‌گیری هستند. همه سنگ‌ها حاوی موادی به نام مواد معدنی هستند. به عنوان مثال، سنگ مرمر عمدتاً از کلسیت تشکیل شده است و گرانیب حاوی مواد معدنی میکا، کوارتز و فلدسپات است. سنگ‌ها به طرق مختلفی شکل می‌گیرند: از سنگ مذاب درون زمین، از فسیل‌های حیوانات و گیاهان و [هم‌چنین] با تأثیر حرارت و فشار روی سنگ‌های باستانی درون زمین. اما هیچ سنگی، هر قدر هم [کهن] سخت [باشد] برای همیشه روی سطح زمین دوام نمی‌آورد. آن‌ها با تأثیر باد، باران و سایر شرایط آب و هوایی به تدریج ساییده می‌شوند و فرسایش می‌یابند.

۸۸ ۲ توضیح: فعل دویخشی "make up" (تشکیل دادن،

ساختن) متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (landscape) پیش از جای خالی قرار دارد، این فعل را به صورت مجهول

نیاز داریم و در بین گزینه‌ها، تنها گزینه (۲) می‌تواند صحیح باشد.

۸۹ ۱ توضیح: برای افزودن اطلاعات بیش‌تر در جملات مرکب از

"and" استفاده می‌کنیم.

دقت کنید در این مورد، "time" در ساختار "all the time" به کار رفته است و دارای معنی غیرقابل شمارش است.

۹۰ ۳ توضیح: طبق مفهوم جمله در این مورد "different" (مختلفه

متفاوت) به عنوان صفت و پیش از اسم جمع "ways" مورد نیاز است.

۹۱ ۴

(۱) اندازه؛ اندازه‌گیری

(۲) تعادل، توازن

(۳) فراوانی؛ فراوان

(۴) فشار

۹۲ ۳

(۱) حتی ... نه

(۲) هم‌چون، مانند

(۳) هر قدر هم؛ با این حال

(۴) گویی که

۷۹ ۴ ماشین در بزرگراه حرکت می‌کرد که ناگهان راننده کنترل

[ماشین] را از دست داد و به یک سنگ بزرگ زد.

توضیح: در صورتی‌که فعلی در گذشته در حال انجام بوده باشد و این فعل به

طور ناگهانی توسط فعل دیگری قطع شود، برای فعل طولانی‌تر از زمان

گذشته استمراری (was going) و برای فعل کوتاه‌تر از زمان گذشته ساده

(lost) استفاده می‌شود.

۸۰ ۲ من در مورد این موضوع با جزئیات زیاد صحبت کرده‌ام چون

که برای آن اهمیت زیادی قائل هستم.

(۱) اصرار کردن، تأکید کردن

(۲) قائل بودن؛ ملاحظه کردن

(۳) ترقی دادن؛ بالا بردن

(۴) چشم پوشیدن از، بخشیدن

۸۱ ۴ شرکت هواپیمایی نمی‌تواند هیچ مسئولیتی در قبال مسافرانی

بر عهده بگیرد که برای پذیرش دیر می‌رسند و در نتیجه پروازهایشان را از

دست می‌دهند.

(۱) هويت

(۲) راهبرد، رهنمون

(۳) تلاش؛ قصد

(۴) مسئولیت

۸۲ ۳ به گفته سازمان بهداشت جهانی، علی‌رغم پیشرفت‌ها در

مراقبت‌های درمانی در جهان، هنوز سالانه حدود ۴/۱ میلیون کودک

و ۳۰۰،۰۰۰ مادر جان خود را در هنگام تولد کودک عمدتاً به علل قابل اجتناب

از دست می‌دهند.

(۱) سالم؛ تندرست

(۲) طبیعی؛ ذاتی

(۳) پزشکی؛ درمانی

(۴) مرکب، چندجزئی

۸۳ ۲ نتایج ابتدایی آزمایش ما بسیار دلگرم‌کننده به نظر می‌رسند،

بنابراین ما کاملاً مصمم هستیم که پژوهش خودمان را ادامه دهیم.

(۱) موقعیت، مکان

(۲) آزمایش

(۳) اهدا، بخشش

(۴) مثال، نمونه

۸۴ ۱ او شایستگی نمره بالاتری را داشت، ولی آن را کسب نکرد چون

یک هفته از کلاس‌ها را به علت بیماری از دست داد.

(۱) شایستگی ... را داشتن، لیاقت ... را داشتن

(۲) الهام بخشیدن؛ القا کردن

(۳) تولید کردن، ساختن

(۴) تأیید کردن، تصدیق کردن

۸۵ ۲ او تصاویر و داده‌های رادیویی تلسکوپ‌ها در رصدخانه‌های

استرالیا، پورتوریکو، ماساچوست، ایتالیا و نیومکزیکو را اجمالاً بررسی کرد.

(۱) توسعه؛ پیشرفت؛ رشد

(۲) رصدخانه

(۳) اختراع؛ ابداع

(۴) کشف

«آقای جونز تیریک می‌گویم، دختر است.»

پدر بودن معنای متفاوتی خواهد داشت و از هر مردی که این کلمات را بشنود، واکنش متفاوتی بروز پیدا می‌کند. برخی هنگامی که این خبر را دریافت می‌کنند، احساس غرور می‌کنند، در حالی که سایرین نگران می‌شوند، [او] نمی‌دانند که آیا پدر خوبی خواهند بود [یا خیر]. اگرچه مردانی هستند که کودکان را دوست دارند و ممکن است تجربه قابل توجهی با آن‌ها داشته باشند، سایرین توجه به خصوصی به کودکان نمی‌کنند و زمان اندکی را با آن‌ها می‌گذرانند.

[صرف نظر از] هر واکنشی [که پدر] نسبت به تولد کودک [نشان دهد] این [موضوع] مشهود است که تغییر از نقش شوهر (همسر) به سمت [نقش] پدر، کار سختی است. با این حال، متأسفانه، تلاش‌های اندکی برای آموزش پدران در این فرآیند اجتماعی‌سازی مجدد صورت گرفته است. اگرچه کتاب‌های بی‌شماری دربارهٔ مادران نوشته شده است، تنها اخیراً [توجه] نوشته‌جات به نقش پدر معطوف شده است.

این [موضوع] توسط برخی نویسندگان مورد بحث قرار گرفته است که هر چند انتقال به نقش پدر دشوار [است]، کمابیش به اندازهٔ تغییری که زن (همسر) باید برای نقش مادر [در خود] ایجاد کند، بزرگ (مهم) نیست. به نظر می‌رسد نقش مادر مستلزم تحول کاملی در روال [زندگی] روزمره و سازگاری بسیار بی‌بدیل است؛ از طرف دیگر نقش پدر کم‌تر دشوار و فوری است. اگرچه شمار فزاینده‌ای از زنان بیرون از خانه کار می‌کنند، هنوز هم پدر توسط بسیاری [از افراد] به عنوان نان‌آور خانواده در نظر گرفته می‌شود.

۹۷ ۳ به گفتهٔ نویسنده، خبر پدر شدن

- ۱) برای هر کسی که به تازگی پدر شده است احساس هیچان به همراه دارد
- ۲) برای آن‌هایی که دختر دارند معنی متفاوتی دارد
- ۳) باعث می‌شود برخی مردها مغرور و سایرین مضطرب شوند
- ۴) هیچ معنی دیگری به جز مسئولیت‌های بیش‌تر ندارد.

۹۸ ۴ در پاراگراف دوم، نویسنده

- ۱) از پدرها به دلیل نپذیرفتن مسئولیت‌های کافی در بزرگ کردن بچه‌هایشان انتقاد می‌کند
- ۲) نویسندگان آمریکایی را برای نادیده گرفتن دشواری‌های پدر بودن تیرنه می‌کند
- ۳) از ایده‌های پشتیبانی می‌کند که نقش اصلی پدر پول درآوردن برای خانواده است
- ۴) از کمبود منابع مناسب برای کمک به شوهرها [به منظور] وفق دادن خودشان با پدر بودن گلایه می‌کند

۹۹ ۲ انتقال به نقش مادر نیازمند [آن] است که زن

- ۱) شغلش را تغییر دهد تا مقداری زمان بیش‌تر برای مراقبت از خانواده بیابد
- ۲) تغییرات زیادی در زندگی روزمره‌اش انجام دهد تا از پس موقعیت جدید بربیاید
- ۳) در خانه بماند تا از نوزاد مراقبت کند
- ۴) به شوهرش در فرآیند اجتماعی‌سازی مجدد کمک کند

۱۰۰ ۳ طبق پاراگراف آخر، برخی نویسندگان استدلال می‌کنند که در

ارتباط با تغییر نقش‌ها، پدرها در مقایسه با مادرها

- ۱) مجبورند بار بیش‌تری را به دوش بکشند
- ۲) باید انطباق‌های دشوارتری داشته باشند
- ۳) کار آسان‌تری برای انجام دارند
- ۴) معمولاً می‌توانند بهتر عمل کنند

من دوستی دارم که با یک فلسفه (اصل) سه‌کلمه‌ای زندگی می‌کند: قدر لحظه را بدان. احتمالاً او ممکن است عاقل‌ترین فرد روی این سیاره باشد. افراد بسیار زیادی چیزی را که باعث خوشحالی آن‌ها می‌شود، به تعویق می‌اندازند، فقط به این دلیل که دربارهٔ آن فکر نکرده‌اند، آن را در برنامهٔ خود قرار نداده‌اند، نمی‌دانستند [که] آن در حال تحقق یافتن است، یا برای جدا شدن از [آنها] روزمره‌شان بسیار سخت‌گیر هستند. من نمی‌توانم دفاعاتی را که به خواهرم زنگ زدم و گفتم «نظرت در مورد این‌که تا نیم‌ساعت [با هم] برای ناهار برویم، چیست؟» حساب کنم. او نفس‌نفس‌زنان و با لکنت می‌گفت: «من نمی‌توانم. لباس روی بند دارم»، «موهایم کثیف است»، «کاش [از] دیروز می‌دانستم»، «صبحانه را دیر خورده‌ام»، «به نظر می‌رسد [هوا] بارانی است» و غیره. و پاسخ مورد علاقهٔ شخصی من: «تازه دوشنبه است.» متأسفانه او چند سال پیش در گذشت. و ما هرگز آن ناهار را نخوردیم. از آن به بعد، من سعی کرده‌ام کمی انعطاف‌پذیرتر باشم.

هر چه که پیرتر می‌شویم، زندگی معمولاً با سرعت [بیش‌تری] می‌گذرد. روزها کوتاه‌تر می‌شوند و فهرست قول‌هایی که به خودمان داده‌ایم، طولانی‌تر می‌شود. یک [روز] صبح از خواب بیدار می‌شویم (به خودمان می‌آییم) و همه [آن‌چه که] مجبوریم برای [گذر] عمرها بماند ارائه دهیم، بازگویی «من قصد دارم»، «برنامه دارم» و «یک روز [در آینده] زمانی که شرایط کمی با ثبات [تر] شود» است.

وقتی کسی به دوستم [که دارای فلسفه] «قدر لحظه را بدان» [است] زنگ بزند، او پذیرای [انواع] ماجراجویی و [همیشه] برای سفرها آماده است. او ذهن [خود] را در مورد ایده‌های جدید باز نگه می‌دارد (پذیرای ایده‌های جدید است). اشتیاق او برای زندگی مسری (تأثیرگذار) است. شما پنج دقیقه با او صحبت می‌کنید و [بعد] حاضرید تا پاهای سست خودتان را با یک جفت [اسکیت] رولر بلید و [هم‌چنین] رفتن یا آسانسور را با یک طناب پرش از ارتفاع معاوضه کنید!

۹۳ ۳ مثال خواهر نویسنده برای به کار رفته است.

- ۱) مقایسه با یک گزارهٔ قبل‌تر
 - ۲) معرفی موضوعی جدید
 - ۳) پشتیبانی از ایدهٔ اصلی
 - ۴) ارائهٔ جمع‌بندی
- ۹۴ ۲ چرا نویسنده «تازه دوشنبه است» را به عنوان جواب مورد علاقه‌اش در نظر می‌گرفت؟

- ۱) چون واقعاً قصد نداشت دوشنبه با خواهرش ناهار بخورد.
- ۲) چون آن را حتی از تمام سایر بهانه‌ها کم‌تر منطقی می‌دانست.
- ۳) چون آن نشان‌دهندهٔ احترام به پیشنهاد نویسنده بود.
- ۴) چون که آن به زمانی اشاره می‌کرد که آن‌ها در نهایت می‌توانستند با هم ناهار بخورند.

۹۵ ۲ کلمهٔ "contagious" (مسری، واگیردار) در پاراگراف چهارم

می‌تواند به بهترین شکل توسط "influential" جایگزین شود.

- ۱) مناسب، شایسته
 - ۲) تأثیرگذار
 - ۳) عملی
 - ۴) گیج‌کننده
- ۹۶ ۴ هدف نویسنده از نوشتن این متن چیست؟

- ۱) تا ثابت کند که خواهرش در زمان‌بندی‌هایش به اندازهٔ کافی منعطف نبود
- ۲) تا افراد پرمشغله را ترغیب کند تا وقت بیش‌تری را برای خانواده‌هایشان آزاد کنند
- ۳) تا به افراد توصیه کند که پای قول‌هایشان بمانند
- ۴) تا خوانندگان را ترغیب کند که «قدر لحظه را بدانند»

ریاضی و آمار

تعداد راه‌های انتخاب ۱ مرد به عنوان رئیس گروه $= \binom{5}{1} = 5$ **۱۰۱**

تعداد راه‌های انتخاب ۲ نفر دیگر از بین $(4+3=7)$ نفر باقی‌مانده $= \binom{7}{2}$

$= \frac{7!}{2!5!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{2 \times 5!} = 21$
 $5 \times 21 = 105$
 طبق اصل ضرب

۱۰۲ a انتخاب شده و b نباید انتخاب شود، پس باید ۳ عضو از بین ۵ عضو باقی‌مانده (به جز a و b) انتخاب کرد:

$\binom{5}{3} = \frac{5!}{3!2!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{2 \times 3!} = 10$

۱۰۳ به کودک بزرگتر ۳ اسباب‌بازی می‌دهیم، بنابراین ۴ اسباب‌بازی می‌ماند که ۲ تای آن را به کودک بعدی می‌دهیم و در نهایت ۲ اسباب‌بازی می‌ماند که به کودک آخر می‌دهیم:

$\binom{7}{3} \binom{4}{2} \binom{2}{2}$
 $\binom{7}{3} = \frac{7!}{3!4!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{3 \times 2 \times 1 \times 4!} = 35$
 $\binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = \frac{4 \times 3 \times 2!}{2 \times 2!} = 6$
 $\binom{2}{2} = 1$
 $\Rightarrow 35 \times 6 \times 1 = 210$

۱۰۴ اگر n تعداد نقاط باشد، داریم:

$\binom{n}{2} = 45 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)!2!} = 45 \Rightarrow \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)!} = 90$
 $n(n-1) = 90 \Rightarrow n^2 - n - 90 = 0 \Rightarrow (n+9)(n-10) = 0$
 $\Rightarrow \begin{cases} n = -9 \text{ غلط} \\ n = 10 \end{cases}$

تعداد مثلث‌های قابل رسم $= \binom{10}{3} = \frac{10!}{3!7!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3 \times 2 \times 1} = 120$

۱۰۵

$S = \{(ر,ر,۱), (ر,ر,۲), (ر,ر,۳), (ر,ر,۴), (ر,ر,۵), (ر,ر,۶)\}$
 $A = \{(ر,ر,۱), (ر,ر,۲), (ر,ر,۳), (ر,ر,۴)\}$
 پیشامد آن که هر دو سکه رو یا تاس ۴ بیاید $= \{(ر,ر,۱), (ر,ر,۲), (ر,ر,۳), (ر,ر,۴)\}$
 که دارای ۹ عضو (برآمد) است.

۱۰۶

۱۰۷

$S = \{(ر,ر,ر), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ)\} \Rightarrow n(S) = 8$

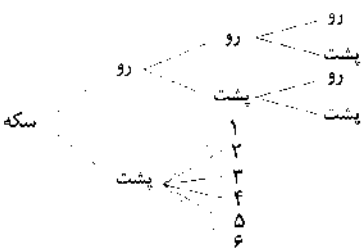
حداکثر یکی از سکه‌ها پشت بیاید، یعنی ۱ سکه پشت یا هیچ سکه پشت:
 $A = \{(ر,ر,ر), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ), (ر,ر,پ)\} \Rightarrow n(A) = 4$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$

$n(S) = 7 \times 7 \times 7 = 7^3$ **۱۰۸**

روز تولد هر سه نفر یکسان $= 7 \times 1 \times 1 = 7$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7}{7^3} = \frac{1}{7^2} = \frac{1}{49}$

فضای نمونه‌ای $= \{(ر,ر,ر), (ر,ر,پ), (ر,پ,ر), (پ,ر,ر), (ر,پ,پ), (پ,ر,پ), (پ,پ,ر), (پ,پ,پ)\}$

فضای نمونه‌ای دارای ۱۰ عضو (برآمد) است.

۱۱۰

انتخاب ۳ سیب از ۱۰ سیب = فضای نمونه‌ای

$\Rightarrow n(S) = \binom{10}{3} = \frac{10!}{3!7!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{3 \times 2 \times 1 \times 7!} = 120$

پیشامد آن که ۲ سیب سالم و ۱ سیب لکه‌دار باشد

$\Rightarrow n(A) = \binom{6}{2} \binom{4}{1} = \frac{6!}{2!4!} \times \frac{4!}{1!3!} = 15 \times 4 = 60$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{60}{120} = \frac{1}{2}$

۱۱۱ پیشامد آن که لااقل یکی از تاس‌ها فرد باشد

هر دو زوج باشند = پیشامد آن که هیچ‌کدام از تاس‌ها فرد نباشند A'
 هر تاس در ۳ حالت زوج است، پس:

$n(A') = 3 \times 3 = 9$

$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{9}{27} = \frac{1}{3} \Rightarrow P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$

۱۱۲

$S = \{(د,د,د), (د,د,پ), (د,پ,د), (پ,د,د), (د,د,د), (د,د,پ), (د,پ,د), (پ,د,د)\}$

پیشامد A که تعداد فرزندان دختر بیشتر باشد:

$A = \{(د,د,د), (د,د,پ), (د,پ,د), (پ,د,د)\}$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$

$n(S) = 6 \times 6 = 36$ **۱۱۳**

مجموع اعداد دو تاس بیش‌تر از ۴ باشد

مجموع اعداد دو تاس ۴ یا کم‌تر باشد A'

$= \{(1,1), (1,2), (1,3), (2,1), (2,2), (3,1)\} \Rightarrow n(A') = 6$

$P(A') = \frac{6}{36} = \frac{1}{6} \Rightarrow P(A) = 1 - \frac{1}{6} = \frac{5}{6}$

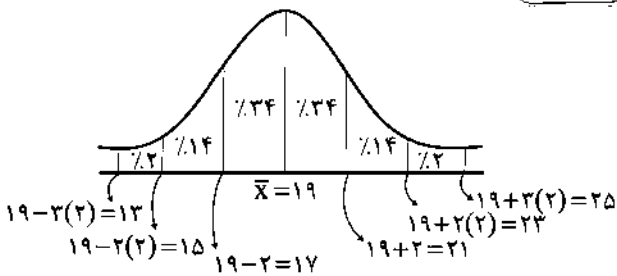
۱۱۴

$P(A) = P(A') + 0/4$ می‌دانیم $P(A') = 1 - P(A)$
 $P(A) = 1 - P(A) + 0/4$

$P(A) + P(A) = 1/4 \Rightarrow 2P(A) = 1/4 \Rightarrow P(A) = \frac{1/4}{2} = 0/7$

$\sigma^2 = 4 \Rightarrow \sigma = \sqrt{4} = 2$

۴ ۱۲۱

خواسته مسئله درصد لوله‌های تولیدی در فاصله ۱۵-۲۱ است، یعنی:

$14\% + 24\% + 24\% = 62\%$

۲ ۱۲۲ می‌دانیم اگر داده‌ها را با مقدار ثابتی جمع یا تفریق کنیم،

انحراف معیار تغییر نمی‌کند، پس برای راحتی کار مقدار ثابتی (مانند عدد ۱۲)

را از همه داده‌ها کم می‌کنیم که داده‌ها به صورت زیر خواهند بود:

$0, 0, 2, 2, 2, 2, 4, 4, 12, 12, 14, 14, 14, 14, 16, 16$

$\bar{x} = \frac{2(0) + 4(2) + 2(4)}{8} = \frac{0 + 8 + 8}{8} = \frac{16}{8} = 2$

$\sigma^2 = \frac{2(0-2)^2 + 4(2-2)^2 + 2(4-2)^2}{8} = \frac{8 + 0 + 8}{8} = \frac{16}{8} = 2$

$\sigma^2 = 2 \Rightarrow \sigma = \sqrt{2}$

۱ ۱۲۳ اگر انحراف معیار داده‌ها صفر باشد، به معنای آن است که همه

داده‌ها با هم برابر بوده‌اند:

$a + 1 = 15 \Rightarrow a = 15 - 1 = 14$

$2b - 1 = 15 \Rightarrow 2b = 15 + 1 \Rightarrow 2b = 16 \Rightarrow b = \frac{16}{2} = 8$

$3c = 15 \Rightarrow c = \frac{15}{3} = 5$

$a - b + c = 14 - 8 + 5 = 11$

۴ ۱۲۴ چاکر اول مقداری است که ۷۵ درصد داده‌ها از آن بیش‌تر است.

چاکر سوم مقداری است که ۲۵ درصد داده‌ها از آن بیش‌تر هستند.

$IQR = Q_3 - Q_1 \Rightarrow 9 = Q_3 - 11 \Rightarrow Q_3 = 9 + 11 \Rightarrow Q_3 = 20$

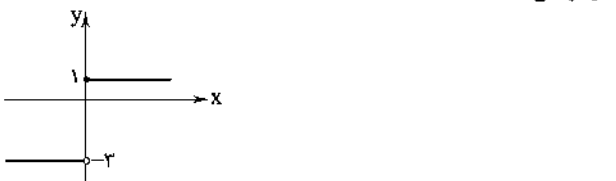
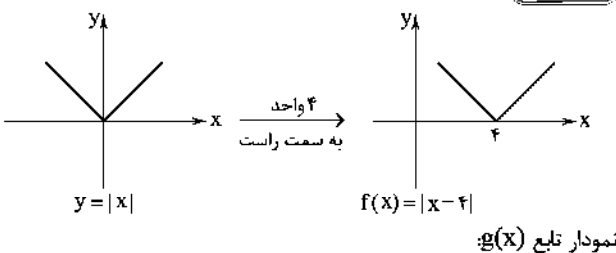
۳ ۱۲۵ واریانس داده‌های اولیه: $\sigma^2 = 3 \Rightarrow \sigma^2 = 3^2 = 9$

جمع و تفریق داده‌ها با عدد ثابت تأثیری روی واریانس و انحراف معیار ندارد، اما

اگر داده‌ها در عدد ثابت ضرب شوند، واریانس در K^2 ضرب می‌شود، پس:

$\sigma_{جدید}^2 = \sigma_{قدیم}^2 \times (K)^2 = 9 \times 16 = 144$

۳ ۱۲۶

۲ ۱۱۵ A و B دو فرد انتخاب‌شده را یک بسته در نظر می‌گیریم:

$n(A) = \binom{5}{2} \times 2! \times 2! \times 4!$
 جابجست ۲ فرد باقی‌مانده، جابجست A و B، جابجست ۲ فرد انتخاب ۲ نفر از بین بیش‌امند به همراه بسته
 موردنظر G, F, E, D, C انتخابی

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10 \times 2 \times 2 \times 4!}{7!} = \frac{10 \times 2 \times 2 \times 4!}{7 \times 6 \times 5 \times 4!} = \frac{4}{21}$

۱ ۱۱۶

۲ ۱۱۷

۲۰۰ نفر کل $\left\{ \begin{array}{l} ۱۲۰ = \text{فوق تخصص} \\ ۲۴۰ = \text{متخصص} \\ ۴۰۰ - (۱۲۰ + ۲۴۰) = ۴۰۰ - ۳۶۰ = ۴۰ = \text{پزشک عمومی} \end{array} \right.$

۲۰۰ نفر نمونه $\left\{ \begin{array}{l} ۱۰ = \text{پزشک عمومی} \\ ۱۲۰ = \text{متخصص} \\ ۲۰۰ - (۱۲۰ + ۱۰) = ۲۰۰ - ۱۳۰ = ۷۰ = \text{فوق تخصص} \end{array} \right.$

تعداد افراد فوق تخصص در نمونه انتخابی = آماره افراد فوق تخصص
 تعداد کل اعضای نمونه

$= \frac{70}{200} = \frac{35}{100} = 0.35$

تعداد افراد متخصص در کل مرکز علمی = پارامتر افراد متخصص
 تعداد کل اعضای جامعه

$= \frac{240}{400} = \frac{60}{100} = 0.60$

نسبت خواسته شده $= \frac{0.60}{0.35} = \frac{60}{35} = \frac{12}{7}$

۱ ۱۱۸

$2x - 5 = 7 \Rightarrow 2x = 7 + 5 \Rightarrow 2x = 12 \Rightarrow x = 6$

$x^2 - 29 = 7 \Rightarrow x^2 = 7 + 29 \Rightarrow x^2 = 36 \Rightarrow x = \pm 6$ فرض مسئله $x > 0 \Rightarrow x = 6$

پس داده‌ها به صورت ۱۳، ۷، ۷، ۷، ۴، ۲، ۲ بوده‌اند که میانگین آن‌ها برابر است با:

$\bar{x} = \frac{2(2) + 4 + 2(7) + 13}{7} = \frac{42}{7} = 6$

۳ ۱۱۹

میانگین x تعداد افراد = مجموع سن افراد گروه اول $= 45 \times 24 = 1080$

مجموع سن افراد گروه دوم $= 55 \times 27 = 1485$

میانگین سن کل افراد $= \frac{1080 + 1485}{45 + 55} = \frac{2565}{100} = 25.65$

۱ ۱۲۰

$\bar{x} = \frac{w_1 x_1 + w_2 x_2 + \dots + w_n x_n}{w_1 + w_2 + \dots + w_n}$

$\bar{x} = \frac{(6 \times 45) + (3 \times 70) + (2 \times \alpha) + (1 \times 1)}{6 + 3 + 2 + 1} = 60$

$\Rightarrow \frac{270 + 210 + 2\alpha + 1}{12} = 60 \Rightarrow 560 + 2\alpha = 720$

$\Rightarrow 2\alpha = 720 - 560 \Rightarrow 2\alpha = 160 \Rightarrow \alpha = \frac{160}{2} = 80$

$D_{f \times g} = D_f \cap D_g$ ۱ ۱۳۰

$D_f = \{0, 4, 1\}$
 $D_g = \{2, 0, 1, -3\} \xrightarrow{\cap} D_{f \times g} = \{0, 1\}$

$f \times g = \{(0, -1 \times 2), (1, -3 \times 5)\} = \{(0, -2), (1, -15)\}$
 که $(0, -2)$ در گزینه‌ها موجود است.

نمودار تابع f از دو نقطه $(0, 2)$ و $(2, 0)$ می‌گذرد: ۴ ۱۳۱

$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{0 - 2}{2 - 0} = -1$

و چون محور y ها را در نقطه‌ای به عرض ۲ قطع کرده است، پس عرض از مبدأ $n = 2$ است، لذا داریم:

$y = mx + n \xrightarrow{m=-1, n=2} y = -x + 2$

نمودار تابع g خطی موازی محور x هاست و معادله آن به صورت $y = -4$ است:

$f(x) = -x + 2 \Rightarrow (f-g)(x) = f(x) - g(x)$
 $g(x) = -4$

$= (-x + 2) - (-4) = -x + 2 + 4 = -x + 6$

محل تلاقی با محور y ها، همان عرض از مبدأ یعنی ۶ است.

$f(x) = \frac{1}{y} |3x - 2| \Rightarrow 3f(-2) = 3(\frac{1}{y} |3(-2) - 2|)$ ۳ ۱۳۲

$= 3(\frac{1}{y} |-6 - 2|) = 3(\frac{1}{y} |-8|) = 3(\frac{1}{y} (8)) = 3 \times 4 = 12$

$g(-2) = -(-2)^2 - 2(-2) = -4 + 4 = 0$

$(3f+g)(-2) = 3f(-2) + g(-2) = 12 + 0 = 12$

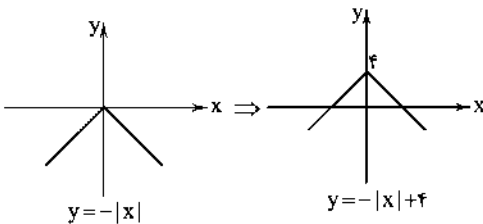
$D_{\frac{g}{f}} = D_g \cap D_f - \{x | f(x) = 0\}$ ۴ ۱۳۳

$D_g = \{2, 1, 0, -2\}$ $D_g \cap D_f - \{x | f(x) = 0\} = \{-2, 0, 1\} - \{-2\} = \{0, 1\}$
 $D_f = \{-1, 0, 1, -2\}$

$\frac{g}{f} = \{(0, \frac{3}{0}), (1, -\frac{2}{0})\} = \{(0, \frac{3}{0}), (1, -\frac{1}{0})\}$

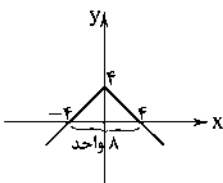
پس برد تابع $\frac{g}{f}$ برابر است با مجموعه $\{\frac{3}{0}, -\frac{1}{0}\}$.

$y = 4 - |x| = -|x| + 4$ ۳ ۱۳۴

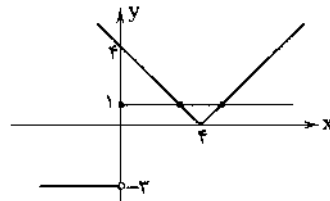
مساحت ناحیه رنگی مورد نظر است، برای یافتن محل تلاقی نمودار با محور x ها، ریشه‌های معادله $-|x| + 4 = 0$ را به دست می‌آوریم:

$-|x| + 4 = 0 \Rightarrow -|x| = -4 \Rightarrow |x| = 4 \Rightarrow x = \pm 4$

مساحت مثلث به وجود آمده $= \frac{\text{ارتفاع} \times \text{قاعده}}{2} = \frac{4 \times 8}{2} = 16$

حال اگر نمودار دو تابع f و g را در یک دستگاه رسم کنیم، خواهیم داشت:

مشاهده می‌شود این دو نمودار در دو نقطه یکدیگر را قطع می‌کنند.

$|1 - \sqrt{3}| \frac{\sqrt{3} = 1/\sqrt{3}}{(-)} - (1 - \sqrt{3}) = -1 + \sqrt{3}$ ۲ ۱۳۷

$|1 - \sqrt{2}| \frac{\sqrt{2} = 1/\sqrt{2}}{(-)} - (1 - \sqrt{2}) = -1 + \sqrt{2}$

$|2 - \sqrt{3}| \frac{\sqrt{3} = 1/\sqrt{3}}{(+)} = 2 - \sqrt{3}$

$\xrightarrow{\text{پاسخ نهایی}} -1 + \sqrt{3} - 1 + \sqrt{2} + 2 - \sqrt{3} = \sqrt{2}$

ریشه عبارت داخل قدرمطلق برابر است با: ۴ ۱۳۸

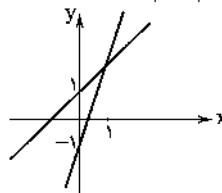
$x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1$

پس تابع قدرمطلق را به صورت دوضابطه‌ای می‌نویسیم و با $2x$ جمع می‌کنیم:

$f(x) = \begin{cases} 2x + (x-1) & x \geq 1 \\ 2x + (-x+1) & x < 1 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 3x - 1 & x \geq 1 \\ x + 1 & x < 1 \end{cases}$

$\Rightarrow f(x) = \begin{cases} 3x - 1 & x \geq 1 \\ x + 1 & x < 1 \end{cases}$

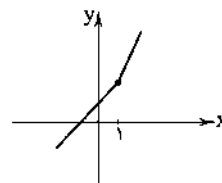
حال باید نمودار تابع $y = x + 1$ و $y = 3x - 1$ را رسم کنیم:

$y = 3x - 1 \Rightarrow \frac{x}{y} \begin{matrix} 1 \\ -1 \\ 3 \end{matrix}$

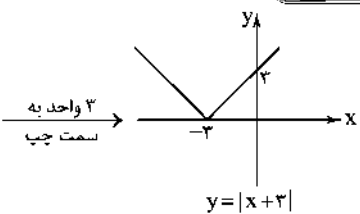
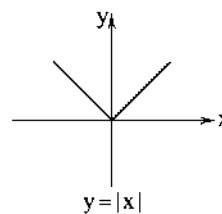
$y = x + 1 \Rightarrow \frac{x}{y} \begin{matrix} 1 \\ 1 \\ -1 \end{matrix}$

و در نهایت با توجه به محدودیت توابع خواهیم داشت:

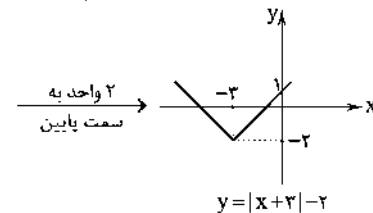

مشاهده می‌شود که نمودار از ناحیه چهارم عبور نمی‌کند.

۴ ۱۳۹

۳ واحد به سمت چپ

۲ واحد به سمت پایین

$y = |x+2| - 2$

۱ ۱۲۵

ه) اگر در طول زمان با یک واحد پول معین، امکان خریدهای یکسان وجود نداشته باشد، بیانگر این موضوع است که پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند.

۴ ۱۴۱

نکته: برای محاسبه نرخ تورم یک سال مشخص علاوه بر قیمت‌های ابتدای همان سال باید قیمت‌های ابتدای سال بعد (یا قیمت‌های انتهای همان سال) را نیز داشته باشیم، به این ترتیب نرخ تورم سال ۸۶ عبارت است از:

$$\text{نرخ تورم } ۸۶: \frac{۳۹,۲۰۰ - ۳۵,۰۰۰}{۳۵,۰۰۰} = \frac{۱۲}{۱۰۰} = ۱۲\%$$

نرخ تورم سال ۸۷ برابر ۱۰ درصد بوده است؛ بنابراین سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال ۸۸ عبارت است از:

$$\text{سال } ۸۸: \frac{۱۰}{۱۰۰} = \frac{X - ۳۹,۲۰۰}{۳۹,۲۰۰}$$

سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال ۸۸ $\Rightarrow X = ۴۳,۱۲۰$ با این‌که در این سال نرخ تورم نسبت به سال ۸۶ کم‌تر شده، اما نباید انتظار داشت سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد، بلکه نرخ رشد قیمت‌ها نسبت به گذشته از سرعت کم‌تری برخوردار است.

بنابراین با حل مسئله تا همین‌جا به پاسخ درست، یعنی گزینه (۴) می‌رسیم. به همین ترتیب با داشتن قیمت‌های سال ۸۸ و ۸۹ نرخ تورم این دو سال هم برابر ۱۵ و ۱۶ درصد به دست می‌آید، اما چون قیمت‌های ابتدای سال ۹۱ را نداریم، نمی‌توانیم نرخ تورم سال ۹۰ را محاسبه کنیم.

۲ ۱۴۲

مشارکت حقوقی قراردادی است که طی آن بانک قسمتی از سرمایه شرکت‌های سهامی جدید را تأمین و یا قسمتی از سهام شرکت‌های سهامی موجود را خریداری می‌کند و از این طریق در سود آن‌ها شریک می‌شود. در مشارکت مدنی که قراردادی بازرگانی است، دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی (از جمله بانک) سرمایه نقدی یا جنسی خود را به شکل مشاع و به منظور ایجاد سود در هم می‌آمیزند.

۴ ۱۴۳

براساس فقه اسلامی، هر نوع دریافت پول اضافی از وام گیرنده، ربا تلقی می‌شود و حرام است. بر این اساس، قانون عملیات بانکی بدون ربا تصویب شد و از سال ۱۳۶۳ به اجرا درآمد، بنابراین:

- ۱) مستقیم که سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولیدی و عمرانی است و
- ۲) غیرمستقیم که مشارکت در سرمایه‌گذاری‌ها با ارائه خدمات تحت عقود اسلامی است، کسب می‌کنند.

و از طریق مشارکت در سرمایه‌گذاری‌ها نقش واسطه‌گری خود را حذف و به نهادی فعال در عرصه تولید و اقتصاد کشور تبدیل می‌شوند.

۲ ۱۴۴

با رونق گرفتن تجارت در جوامع بشری به ویژه ابتدا در تمدن اسلامی قرن سوم تا هشتم هجری و سپس در اروپا در قرون شانزدهم و هفدهم میلادی، نیاز به پول و خدمات آن بیش‌تر شد.

۳ ۱۴۵

الف) اگرچه طبق قانون، چک سند بهادار بدون تاریخ است، در کشور ما براساس عرف و به صورت غلط برای چک تاریخ تعیین کرده و از آن به عنوان سند اعتباری مدت‌دار استفاده می‌شود که این عمل غیرقانونی می‌باشد. ب) در صورتی‌که سفته چند بار پشت‌نویسی شده باشد، یعنی افراد متعددی آن را گرفته و به فرد دیگری بدهند، دارنده آن برای دریافت وجه خود می‌تواند به هر یک از آن‌ها مراجعه کند.

ج) چک به محض رؤیت بانک و بدون اطلاع قبلی قابل پرداخت می‌باشد.

$$f(x) = x - 2$$

$$(f \times g)(x) = f(x) \times g(x) = x^2 - x - 2$$

$$\Rightarrow g(x) = \frac{(f \times g)(x)}{f(x)} = \frac{x^2 - x - 2}{x - 2}$$

$$\Rightarrow g(x) = \frac{(x-2)(x+1)}{x-2} = x+1$$

$$f(x) = x - 2$$

$$g(x) = x + 1 \Rightarrow (f - g)(x) = f(x) - g(x) = (x - 2) - (x + 1)$$

$$= x - 2 - x - 1 = -3$$

اقتصاد

۲ ۱۲۶

یکی از مشکلات موجود بر سر راه مبادلات «تهاتر» این بود که به عنوان مثال اگر فردی برای معاوضه گندم با برنج به شخصی مراجعه می‌کرد، در صورت عدم تمایل طرف دوم به مبادله، او برای راضی کردن طرف مبادله خود و رسیدن به خواسته او امکان داشت ناگزیر به ده‌ها نفر مراجعه کند. این مشکل هزینه‌های مبادلاتی را در زندگی انسان به شدت افزایش می‌داد.

۴ ۱۲۷

الف) قبل از به وجود آمدن فناوری اجتماعی بسیار مهمی به نام پول، مبادلات به صورت تهاتر صورت می‌گرفت.

ب) کالاهایی مثل غلات در ایران، صدف در هندوستان، چای در تبت و پوست سمور در روسیه به عنوان پول کالایی خواهان بیش‌تری داشتند.

د) افزایش حجم و سرعت مبادلات به همراه انقلاب الکترونیک موجب جایگزینی پول‌های الکترونیکی به جای روش‌های قدیمی بود.

ه) مهم‌ترین مشکل بر سر راه به کارگیری پول‌های فلزی، محدود بودن میزان طلا و نقره در دسترس بشر بود.

۱ ۱۲۸

در واقع بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافیه‌ها، آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرد و به همین دلیل دولت‌ها به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را از طریق بانک مرکزی به عهده گرفتند.

۳ ۱۲۹

سپرده‌های غیردیداری

سپرده‌های پس‌انداز + سپرده‌های مدت‌دار + سپرده‌های دیداری = شبه پول
اگر سپرده‌های غیردیداری را X بنامیم، سپرده‌های دیداری یا همان پول‌های تحریری برابر $2X$ خواهد شد، یعنی:

الف) سپرده‌های پس‌انداز + سپرده‌های مدت‌دار = سپرده‌های غیردیداری
سپرده‌های مدت‌دار $10,000 \Rightarrow X = 14,000 \Rightarrow 24,000$

ب) $24,000 = X + 2X \Rightarrow 72,000 \pm 3X$
 $\Rightarrow X = 24,000$ سپرده‌های غیردیداری

ج) $55,000 + 72,000 = 127,000$ شبه پول + پول = نقدینگی

د) $72,000 =$ سپرده‌های غیردیداری + سپرده‌های دیداری = شبه پول

۱ ۱۴۰

الف) با توجه به تصویر صورت سؤال، پیامد تغییرات ارزش پول، کاهش ارزش پول و در نتیجه کاهش قدرت خرید آن است.

ب) بین سطح عمومی قیمت‌ها و قدرت خرید پول، رابطه عکس وجود دارد.

ج) قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها بستگی دارد.

د) کاهش قدرت خرید پول، نتیجه افزایش نرخ تورم است.

علوم و فنون ادبی

۱۴۶ ۴ در دوره بیداری گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوینی چون

مستزاد و چهارپاره به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

۱۴۷ ۳ گزینه (۳) از ویژگی‌های زیبایی نثر دوره بیداری است.

۱۴۸ ۳ انتشار روزنامه «نسیم‌شمال» به سال‌های اول مشروطه باز

می‌گردد.

۱۴۹ ۲ در این دوره مضامین کلی و ذهنی، مسائل اخلاقی،

عارفانه‌سرایی و غزل‌گویی که با ساخت فرهنگ و جامعه گذشته ما هماهنگ بود، تا حد زیادی کارایی خود را از دست داد و مضامین سیاسی، اجتماعی و وطنی رونق یافت.

۱۵۰ ۴ ستایش تعلیم و تربیت به شیوه سنتی از مضامین نثر دوره

بیداری نیست.

۱۵۱ ۳ مضمون ابیات سؤال، دفاع از کارگران است و فرّخی یزدی یکی

از شاعران شاخص این حوزه مضمونی‌ست.

۱۵۲ ۳ در سال‌های انقلاب مشروطه در نثر فارسی دگرگونی‌هایی

به‌وجود می‌آید که نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد؛ از آن جمله می‌توان به رواج و گسترش روزنامه، روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد.

۱۵۳ ۳ بیت سؤال سروده میرزا محمدصادق امیری فراهانی ملقب به

«ادیب‌الممالک» است.

۱۵۴ ۲ ملک‌الشعرای بهار، مدیر نشریه «نوبهار» بود و بیت گزینه (۲)

سروده اوست.

۱۵۵ ۲ سایر گزینه‌ها از دلایل کم‌توجهی شاعران به زبان، در دوره

بیداری‌اند.

۱۵۶ ۴ تقطیع بیت سؤال:

رند	جو	ر	عشق	به	ند	شد	ود	جز	پ	بو	ی	یار
-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-
ور	رف	ت	نیست	چای	ند	د	هد	جز	ب	نا	م	دوست
-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-
			فاعلات				مفاعیل					فاعلن

تقطیع گزینه (۴):

ای	آ	غ	زل	ک	ح	ف	ظ	ش	را	ز	گف	ت	است
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
زلف	بح	ر	قط	ر	ای	پ	م	ن	خ	ک	سا	ر	بخش
-	-	U	-	U	-	U	U	↓	↓	↓	↓	↓	↓
			فاعلات				مفاعیل						فاعلن

بررسی وزن و آرایه تضمین در سایر ابیات:

(۱) وزن: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

تضمین: —

(۲) وزن: مفاعن فملائن مفاعن فعلن

تضمین: مصراع دوم، تضمین مصرعی از حافظ است.

(۳) وزن: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

تضمین: مصراع دوم، تضمین غزلی از فانی است.

۱۵۷ ۴ گزینه (۴) به مثل معروف «جواب الاحمق السکوت» اشاره دارد.

۱۵۸ ۱ تقطیع گزینه (۱):

ام	شب	ک	خ	ضو	ر	یا	ر	جا	نف	رو	زست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	(UU)	-
بخ	تم	پ	ع	لا	ف	دش	م	ن	پید	رو	زست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	(UU)	-

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن

۱۵۹ ۳

گر	ب	م	ن	دیگر	تر	ز	خا	ب	پ	خید	زد
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	-
صبح	د	ر	را	رو	ز	چا	شت	گا	ه	ب	را
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	-
			مفاعیلن				فاعلات			مفاعیلن	فع

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعیل فاعلن مفاعیل فاعلن

(۲) مفاعیل مفاعیلن مفاعیل مفاعیلن

(۴) مفاعیل مفاعیلن فاعلن

۱۶۰ ۱

با	ور	م	کن	ک	صو	ز	ت	او	عق	ل	من	پ	برد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
عق	ل	م	ن	پ	بر	د	ک	صو	رت	ز	گا	ر	اوست
-	↓	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
							فاعلات			مفاعیل			فاعلن

۱۶۱ ۳ فعل «است» در این گزینه ردیف است.

۱۶۲ ۲ واژگان قافیه: «او» و «خو» / حرف قافیه: مصوت بلند «و»

(قاعده ۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژگان قافیه: «گبر» و «صبر» / حروف قافیه: بر (مصوت + صامت +

صامت) / قاعده (۲)

(۳) واژگان قافیه: «بین» و «هم‌چنین» / حروف قافیه: ین (مصوت + صامت) /

قاعده (۲)

(۴) واژگان قافیه: «سموم» و «قدم» / حروف قافیه: وم (مصوت + صامت) /

قاعده (۲)

تقطیع گزینه (۳):

بند	گر	ز	هر	رت	چو	شد	دم	سر	گش	ب	چُن	گر	دو	شد	دم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
وز	نا	و	کت	پر	خو	شد	دم	از	من	چ	را	رند	جید	دی	-
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

وزن سایر گزینه‌ها:

- مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن
- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن
- مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن

۱۷۰ ۳ واج آرایبی: تکرار صامت‌های «ر» و «م» و مصوّت بلند «ی»

واژه آرایبی: تکرار واژه‌های «به» و «دوست»

۱۷۱ ۳ هر چند شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند؛ اما کم و بیش به زبان فارسی نیز کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند.

۱۷۲ ۲ کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق المعانی ثانی» لقب گرفت.

۱۷۳ ۲

چ	ن	بو	د	در	عه	د	او	ول	ک	د	دی
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-
ج	ها	نی	پ	را	شو	ب	تش	وید	ش	تند	گی
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-
فعولن				فعولن				فعولن			

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: فعولن فعولن فعولن فعل

۱۷۴ ۳ تقطیع بیت سؤال:

مل	ک	ج	ها	چ	ب	او	تا	کیست	ک	ها	فخر	ک	ند
-	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فخر	ر	ج	ها	را	ست	ک	او	هست	خ	دا	ند	دی	او
-	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن					

تقطیع گزینه (۳):

جم	ع	ت	دی	دم	پ	ت	زین	هی	چ	پ	ری	ش	ت	وم
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U
را	ه	ت	دی	دم	پ	ت	زین	هم	ز	ه	ای	ش	ت	وم
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن						

وزن سایر گزینه‌ها:

- مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن (-U-U-U-U-)
- مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (-U-U-U-U-)
- U-
- مفتعلن فاعلهن مفتعلن فاعلهن: (-U-U-U-U-)

۱۶۲ ۲ واژگان قافیه: «هیج» و «پیچ» / حروف قافیه: یج (مصوّت + صامت)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- واژگان قافیه: «دست» و «است» / حروف قافیه: ست (مصوّت + صامت + صامت)
- واژگان قافیه: «گرفت» و «شگفت» / حروف قافیه: فت (مصوّت + صامت)
- واژگان قافیه: «گنج» و «مرنج» / حروف قافیه: نج (مصوّت + صامت + صامت)

۱۶۴ ۴ مقام دل‌گشایش جمع جمع است

قافیه دو۳ قافیه اصلی

جمال جان‌فزایش شمع جمع است

قافیه دو۳ قافیه اصلی

۱۶۵ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- هوا، بلا، خدا (۳) غزل، ازل
- سحر، قمر (۴)

۱۶۶ ۴ در گزینه (۴) واژه‌های «شکر» و «کفر» به دلیل تفاوت صامت در حروف قافیه، نمی‌توانند قافیه قرار بگیرند.

واژه‌های قافیه در سایر گزینه‌ها:

- شنید، کلید (۲) خسته، بسته
- کی، پی (۳)

۱۶۷ ۱ واژگان قافیه: «جبریل» و «قندیل» / حروف قافیه: یل (مصوّت + صامت) / قاعده (۲)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- واژگان قافیه: «ما» و «[ترتیب] ها» / حرف قافیه: مصوّت بلند «ا» / قاعده (۱)
- واژگان قافیه: «بالا» و «[خون] بالا» / حرف قافیه: مصوّت بلند «ا» / قاعده (۱)
- واژگان قافیه: «جست‌وجو» و «نکو» / حرف قافیه: مصوّت بلند «و» / قاعده (۱)

۱۶۸ ۲

شد	بلا	آ	هر	ت	می	نا	لم	ت	گر	در	دم	ت	ها	ما	ند
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	-	-
پ	گو	ش	هر	ک	در	عا	لم	ر	سی	دا	وا	ز	پند	ها	نم
-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-	-
مفاعلهن				مفاعلهن				مفاعلهن				مفاعلهن			

۱۶۹ ۳ تقطیع بیت سؤال:

ما	هست	رو	یت	یا	ت	لک	فند	دست	لد	لت	یا	ت	مک		
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U		
بند	ما	ی	پ	کر	تا	ف	لک	مه	رز	د	پ	کر	بر	کند	
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

۱۸۲ ۴ هیچ خطری تهدید نمی‌کند: لا خطر یهدد؛ «لا» از نوع نفی

جنس است. [رد سایر گزینه‌ها]

در استفاده: فی استخدام، فی الاستفاده [رد گزینه (۳)]

این نوع: هذا النوع [رد گزینه (۳)]

۱۸۵ ۲ ترجمه عبارت سؤال: «چیزها با ضدهایشان شناخته می‌شوند.»

مفهوم: یعنی هر چیزی از روی نقطه مقابل آن (متضادش) قابل درک است.

مثل تاریکی که در صورت وجود داشتن روشنایی معنی می‌یابد. مفهوم گزینه (۲)

این است که برای برخی از افراد، رنج دیگران قابل درک نیست، چون چنین

شرایطی را تجربه نکرده‌اند.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) اگر روشنایی نمی‌بود، تاریکی شناخته نمی‌شد.

(۲) احوال فقیر را از ثروتمند نپرس.

(۳) هرگاه دیوانه‌ای را ببینیم، می‌دانیم که عاقل این‌گونه نیست.

(۴) امکان ندارد اشیاء را بشناسیم مگر وقتی که آن‌چه را که مقابلشان است،

بشناسیم.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۸۶ و ۱۸۷):

۱۸۶ ۲ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) مبني ← معرب

(۳) مرفوع ← منصوب

(۴) فاعله محذوف ← فاعلش محذوف نیست چون فعل مجهول نیست.

۱۸۷ ۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۲) مزید ثلاثی (من باب «إفعال») ← مجرد ثلاثی

(۳) اسم فاعل ← اسم تفضیل

(۴) معرفة (علم) ← اسم علم نیست.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۱۸۸ – ۱۹۰):

۱۸۸ ۳ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) کودها: موادی شیمیایی هستند که خاک را برای رشد گیاهان به شکلی بهتر تقویت می‌کنند. (✓)

(۲) پلاستیک: ماده‌ای مانند نفت و بنزین که در صنایع مختلف استفاده می‌شود. (✓)

(۳) چاه‌ها: دستگاهی است که نفت با آن از اعماق زمین استخراج می‌شود. (x)

(۴) هشدار: علامتی است که بر خطری قریب الوقوع دلالت می‌کند. (✓)

۱۸۹ ۲ خبر «إن» باید مرفوع باشد: مختلفین ← مختلفون

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «إنما» با حرف «إن» متفاوت است و هیچ تأثیری بر اعراب مبتدا و خبر نمی‌گذارد ← مختلفون: خبر و مرفوع

(۳) خبر «إن» به صورت فعل مضارع آمده است که باید از نظر صیغه با «الناس» مطابقت کند ← یختلفون: جمع مذکر غایب / الناس: جمع مذکر

(۴) هرگاه فاعل به صورت اسم ظاهر پس از فعل آمده باشد، فعل به صورت مفرد می‌آید.

۱۹۰ ۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) پس از «لا»ی نفی جنس فعل نمی‌آید.

(۲ و ۳) اسم پس از «لا»ی نفی جنس نه «ال» می‌گیرد و نه تنوین.

(۴) «تفاخر» بر وزن «تفاعل» مصدر و اسم است. که به عنوان اسم «لا»ی نفی جنس به درستی بدون «ال» و تنوین و به صورت مفتوح آمده است.

۱۷۵ ۱

ای	در	ز	م	ما	را	ف	مر	ای	ن	ش	ب	ما	را	ت	ح
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	-	-	U
ای	در	خ	ط	م	را	ی	پ	ای	ب	ر	ش	ک	ب	ر	م
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U
هم	ره	ز	نی	هم	ره	ی	ری	هم	ما	هی	ئ	هم	مش	ت	ری
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	↓	↓	-	-	-	U
هم	این	ت	ری	هم	ا	ت	ری	هم	گ	ج	ا	نظ	ها	ر	م
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U

مستغفلن

مستغفلن

مستغفلن

مستغفلن

۱۷۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پیشگاه حقیقت

(۲) در آفاق / پای دل

(۴) رخسار گل / خرمن بلبل / چهره شمع

۱۷۷ ۴ استعاره مکنیه: کام زمانه (اضافه استعاری و استعاره مکنیه)

استعاره مصرحه: شکر: استعاره مصرحه از سخن

۱۷۸ ۲ اضافه استعاری: ریشه عمر

۱۷۹ ۲ استعاره مصرحه: زاله: استعاره از اشک / نرگس: استعاره از چشم / گل: استعاره از گونه‌ها یا چهره / تگرگ: استعاره از لشک / عتاب: استعاره از گونه‌ها یا چهره (دست کم ۵ مورد)

بررسی استعاره مصرحه در سایر گزینه‌ها:

(۱) پسته (مصراع دوم) استعاره از دهان / شکر (مصراع دوم) استعاره از سخن

(۲ مورد)

(۳) فندق استعاره از دهان / نبات استعاره از سخن / پسته استعاره از دهان (۳ مورد)

(۴) لؤلؤ (مصراع اول): استعاره از اشک / لؤلؤ (مصراع دوم): استعاره از معشوق

(۳ مورد)

۱۸۰ ۳ استعاره مکنیه: بیخ طرب (اضافه استعاری)

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن

(۱۸۵ – ۱۸۱):

۱۸۱ ۱ اذین: کسانی که [رد گزینه (۴)]

سبيله: راه او، راهش [رد گزینه (۳)]

یقائلون: می‌جنگند [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

گأن: گویی، همانند، مثل [رد گزینه (۴)]

۱۸۲ ۳ عدم ترجمه ضمیر «نا» در «لعلنا»، لعل + ... نواجه (فعل مضارع): روبه‌رو شویم (مضارع التزامی)

۱۸۳ ۱ لیث: کاش [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

نسیبه: دودمانش، دودمان خود [رد گزینه (۴)]

یعلم: بداند؛ لیث + ... مضارع ← مضارع التزامی [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

یرفع: بالا می‌برد [رد گزینه (۳)]

تاریخ

۱۹۱ ۳ شعر و ادب فارسی در دوره زندیه تحول چشمگیری یافت که محققان از آن با عنوان «نهضت بازگشت ادبی» یاد کرده‌اند.

۱۹۲ ۱ در شیوه تاریخ‌نگاری نوین، تاریخ‌نویسان و پژوهشگران با استفاده از روش تحقیق علمی (مورد «الف»)، بهره‌برداری از منابع، اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آن‌ها (مورد «ب»)، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می‌کردند و یافته‌های علمی خود را به زبانی ساده می‌نوشتند. اساس کار تاریخ‌نگاری سنتی، بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود اما در تاریخ‌نویسی نوین، جنبه‌های گوناگون حیات انسانی اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بررسی می‌شود.

۱۹۳ ۳ پتر کبیر با استخدام کارشناسان اروپایی (گزینۀ ۲)، تأسیس مدارس و دانشگاه‌های جدید (گزینۀ ۴) و تقویت ارتش به ویژه نیروی دریایی (گزینۀ ۱)، روسیه را به قدرت بزرگی تبدیل کرد.

۱۹۴ ۱ در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی، مجال کم‌تری برای دشمنی و جدال با یکدیگر داشتند. با این حال، در زمان فتحعلی‌شاه و محمدشاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.

۱۹۵ ۴ الف) انگلیسی‌ها با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند. ب) ایران در معاهده ترکمانچای متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد و به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.

ج) ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد. ۱۹۶ ۴ نادر برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و درصد برآمد از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند. به همین منظور، جان التون انگلیسی را استخدام کرد.

۱۹۷ ۲ ناپلئون نخست مصر را تصرف کرد و سپس درصد حمله به هندوستان برآمد. از آن‌جا که ایران مناسب‌ترین راه دستیابی ناپلئون به هند بود، نمایندگان او یکی پس از دیگری راهی دربار قاجار شدند. فتحعلی‌شاه که درگیر جنگ با روسیه بود و به متحد قدرتمندی نیاز داشت، از پیشنهاد امپراتور فرانسه برای برقراری رابطه استقبال کرد.

۱۹۸ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست،

الف) این نیرو در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی، کارایی چندانی نداشت.

ب) ناصرالدین شاه (پس از مرگ امیرکبیر) امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق را به روسیه واگذار کرد.

ج) نیروی قزاق تشکیلات نظامی منسجم و منظمی بود که تا اواخر حکومت قاجار تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد.

۱۹۹ ۲ روس‌ها مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای کاسپی (خوارزم و ماوراءالنهر) را تسخیر و عهدنامه آخال (۱۲۹۹ ق/ ۱۸۸۱ م) را بر حکومت قاجار تحمیل کردند.

۲۰۰ ۴ نادر، بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او؛

۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی؛

۳- حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی.

۲۰۱ ۲ پس از آن‌که اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، سرزمین‌های مختلف را فتح کردند و به تدریج افراد و خاندان‌هایی که اداره حکومت را برعهده داشتند، به ثروت بیش‌تر و منزلت بالاتری دست یافتند. تمرکز قدرت و ثروت در نزد عده‌ای خاص، موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد. دوره کوتاه فرمانروایی مادها را باید سرآغاز این تحول دانست.

۲۰۲ ۲ خسرو انوشیروان با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبشیان که از سوی امپراتوری روم شرقی (رقیب ساسانیان) حمایت می‌شدند، نجات داد و باب‌المنذب و خلیج عدن را تحت تسلط خود درآورد.

۲۰۳ ۱ در زمان داریوش اول، حکومت هخامنشی به نهایت گسترش خود رسید و این پادشاه هوشمند و لایق، برای سامان دادن امور و اداره بهتر قلمرو پهناور تحت فرمان خود، نظام اداری منظم و کارآمدی را پدید آورد. از این‌رو، وی به عنوان بنیان‌گذار و طراح اصلی نظام سیاسی-اداری حکومت هخامنشیان شناخته می‌شود.

۲۰۴ ۳ شاپور دوم ساسانی در جریان یک عملیات نظامی، اعراب متجاوز را به سختی گوشمالی داد.

۲۰۵ ۲ سلوکوس ابتدا شهری را که به نام او سلوکیه نامیده شد و در ساحل غربی رود دجله قرار داشت، به عنوان پایتخت برگزید، اما چند سال بعد، پایتخت خود را به شهر انطاکیه در شمال سوریه منتقل کرد.

۲۰۶ ۱ در روزگار مهرداد دوم، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی این سفارت‌ها بود که روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد. در دوران همین پادشاه بود که اشکانیان تا رود فرات پیش رفتند و با امپراتوری روم همسایه شدند.

۲۰۷ ۴ هرمز چهارم، پسر و جانشین خسرو انوشیروان، با همدستی بهرام چوبین، سردار برکنار شده و بزرگان از تخت به زیر کشیده شد و به قتل رسید.

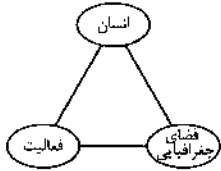
۲۰۸ ۳ پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر اقدام به توسعه و تقویت تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) منسجم و منظمی کردند.

۲۰۹ ۲ در دوره ساسانی اشراف‌زادگان فقط به امور جنگی، دیوانی، ورزش‌های رزمی، شکار و بزم می‌پرداختند و معمولاً دیگر فعالیت‌ها را دور از شأن و مقام خویش می‌دانستند. زنان این طبقه با نوع لباس و زیورآلات، از دیگر زنان متمایز بودند.

۲۱۰ ۳ در زمان هخامنشیان طبقه‌ای از اشراف و بزرگان شکل گرفت که علاوه بر امتیازات ویژه اقتصادی، از مقام و منزلت اجتماعی بالاتری برخوردار بودند. هروند و دیگر مورخان یونانی به نمونه‌های گوناگونی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در میان ایرانیان در زمان هخامنشیان، مثلاً در خوراک، پوشاک، آداب معاشرت و تحصیل اشاره کرده‌اند.

جغرافیا

۲۲۱) ۳) آمایش سرزمین تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت است.

۲۲۲) ۲) منظور از هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

۲۲۳) ۱) هلمت ← (۱۰۰ - ۱۰)

شهر کوچک ← (۲۵,۰۰۰ - ۲۵۰۰)

۲۲۴) ۳) آستانه جمعیتی نفوذ، یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند. دامنه نفوذ، یعنی بیش‌ترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

۲۲۵) ۱) آسیا و آفریقا ← ۱/۵ درصد

سایر نواحی جهان ← ۴/۰ درصد

۲۲۶) ۱) بیش‌ترین مگالاپلیس در ایالات متحده آمریکا در شمال شرق از بوستن تا واشنگتن گسترده شده است.

۲۲۷) ۴) در ابرشهر یا مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورند.

۲۲۸) ۲) در سال ۱۹۹۰، ۱۰ شهر با بیش از ۱۰ میلیون نفر در جهان وجود داشت و امروزه تعداد این شهرها به ۲۸ شهر رسیده است.

۲۲۹) ۳) یکی از ارکان مهم پایداری شهری و شهر سالم، به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست است.

۲۳۰) ۳) در شهرهای هوشمند، انواع حسگرها اطلاعات را در سامانه‌های مختلف، جمع‌آوری و پردازش می‌کنند.

۲۳۱) ۴) با توجه به نقشه پراکنندگی جمعیت در ایران، استان‌های ایلام، سمنان و یزد از استان‌های کم‌جمعیت در ایران هستند.

۲۳۲) ۱)

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\Rightarrow \frac{3,000,000 - 1,000,000}{14,000,000} \times 100 = 1/66$$

$$42 = \frac{70}{1/66} \Rightarrow 70 = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

حدوداً ۴۲ سال دیگر جمعیت مکزیک دو برابر می‌شود.

۲۳۳) ۲) اگر هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۲۱۱) ۴) شهر سلطانیه، پایتخت آخرین ایلخانان بود.

۲۱۲) ۱) پس از مرگ تیمور، شاهرخ، پسر و جانشین او بر سراسر ایران حکومت کرد.

۲۱۳) ۱) هنر نگارگری در روزگار جانشینان تیمور چون شاهرخ و نوادگانش از جمله بایستقر میرزا، در سراسر ایران به ویژه خراسان گسترش شگفت‌انگیز یافت. در این دوره، مصور کردن کتاب‌های گوناگون از نجوم گرفته تا شاهنامه و دیوان‌های شعر به لحاظ کمی و کیفی افزایش پیدا کرد و کتاب‌هایی با قطع بزرگ پدید آمد. کیفیت خوب و فراوانی کاغذ و مواد نگارگری از قبیل رنگ و طلا در پدید آمدن کتاب‌های مصور به هنرمندان کمک زیادی کرد.

۲۱۴) ۳) علاوه بر سلاطین و شاهزادگان تیموری که به هنر و هنرمندان توجه زیادی داشتند، برخی از وزیران آنان از جمله امیرعلیشیر نوایی، شاعر و وزیر سلطان حسین میرزا بایقرا نیز پشتیبان و مشوق جدی هنر و هنرمندان بودند.

۲۱۵) ۲) بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.

۲۱۶) ۴) از عصر غزنوی بعضی کاخ‌ها و بناهای برج‌مانند که آرامگاه مشاهیر عصر خود بودند، باقی مانده که در خور توجه‌اند.

یادآور: گزینیه‌های (۱)، (۲) و (۳) مربوط به معماری دوره سلجوقی است.

۲۱۷) ۳) شهرها مانند دوران پیش از آن، از سه بخش کهن‌دز (رگ)، شهرستان (شارستان) و شهر بیرونی (ریض) تشکیل می‌شد، با این تفاوت که شهر بیرونی در دوره سلجوقی بیش از ادوار پیشین گسترش یافت. این اتفاق به دلیل رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها رخ داد. همراه با این تحول، عناصر شهر اسلامی، مانند مسجد و بازار، به شهر بیرونی منتقل شدند و در کنار هم قرار گرفتند.

۲۱۸) ۴) پس از نبرد ملازگرد در زمان آلب ارسلان، قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه گسترش یافت. این وسیع‌ترین قلمرو یک حکومت در ایران دوران اسلامی بود.

در زمان ملک‌شاه بیش‌تر خاندان‌ها و حکومت‌های محلی از بین رفتند و یا به اطاعت سلطان سلجوقی گردن نهادند.

۲۱۹) ۱) هم محمود و هم مسعود غزنوی، به هند لشکرکشی کردند.

۲۲۰) ۱) فقط مورد «ب» صحیح است. در عصر تیموری، مدارس، مساجد و خانقاه‌های بسیاری ساخته شد.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) اتحاد و زندگی مسالمت‌آمیز پیروان مذاهب و فرق اسلامی و معتقدان به دین‌های دیگر، از ویژگی‌های شاخص عصر مغول - تیموری بود.

(ج) در دوره ایلخانان، نفوذ مذهب شیعه به حدی رسید که ایلخان آلجایتو، جانشین غازان به این مذهب گروید. سلاطین تیموری پیرو تسنن بودند.

(د) در دوران حکومت تیموریان هم‌چون عصر ایلخانان، شیعیان و صوفیان با محدودیت و سخت‌گیری خاصی مواجه نبودند و آزادانه فعالیت می‌کردند.

۲۵۰ ۴ ارکان ناحیه سیاسی:

جامعه‌شناسی

۲۵۱ ۳ نمودار (الف): این تفکیک را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نطلم‌های این دیدگاه مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌یاشد.

نمودار (ب): در این دیدگاه تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید، ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

۲۵۲ ۲ گاهی میان «دانش عمومی» و «دانش علمی» یک جهان اجتماعی تعارض‌هایی پدید می‌آید. ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما در ارتباط با چنین مشکلاتی مطرح شده است. ما دانسی می‌خواهیم که همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد؛ و هم چنین دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد؛ یعنی از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مفید و کارآمد باشد و از سوی دیگر به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.

جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند؛ مثلاً جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. وقتی چنین رویکردی، به جوامع دیگر که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند و علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، سرایت می‌کند، در این جوامع، تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی پدید می‌آورد.

در دیدگاه سوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی، دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند. بر یک‌دیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند. از این‌رو هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

۲۵۳ ۴ در اوایل قرن بیستم میلادی، عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید کردند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آن‌ها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند که فقط «علم تجربی» علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند.

۲۲۴ ۳ بررسی عبارتهای نادرست،

ب) در هرم سنی ایران، بزرگسالان بیش‌ترین جمعیت را دارا هستند.
ج) هرم سنی کشور اکوادور رو به جوانی و هرم سنی کشور آلمان رو به پیری است.

۲۲۵ ۴ شاه‌عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل گرد را که به رزم‌آوری و سلحشوری مشهور بودند، به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد.

۲۲۶ ۱ در دوران سلوکیان کشور به ۷۲ بخش و در دوره عباسیان کشور به ۳۱ ایالت تقسیم شده بود.

۲۲۷ ۲ تقسیمات کشوری در دوره ساسانی: سرزمین - خوره - تسوق - رستاق

۲۲۸ ۳ در دوره قاجار کشور به ۴ ایالت و ۱۲ ولایت تقسیم شده بود.

۲۲۹ ۲ تقسیمات کشوری در یک کشور، متناسب با موقعیت و زمان، تغییر می‌یابد.

۲۴۰ ۲ نقشه زیر نشان‌دهنده شهرستان قائنات است.

۲۴۱ ۳ استخراج معادن - فعالیت نوع اول

زراعت - فعالیت نوع اول

حمل‌ونقل - فعالیت نوع سوم

فناوری اطلاعات - فعالیت نوع چهارم

۲۴۲ ۳ پاکستان و فیلیپین، در نتیجه انقلاب سبز ۱۹۷۰ در تولید برنج به خودکفایی رسیدند.

۲۴۳ ۴ از نواحی خودمختار جهان می‌توان به نخجوان در جمهوری آذربایجان، بندر هنگ‌کنگ (چین) و کردستان در عراق اشاره کرد.

۲۴۴ ۴ نواحی گرم و مرطوب استوایی، دارای محصولات پلانتیشن شامل موز، قهوه، آناناس و کاکائو هستند.

۲۴۵ ۱ نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا، بیش‌تر در شمال شرق و از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه گسترده شده‌اند.

۲۴۶ ۳ جمهوری چک و لهستان، نواحی صنعتی مهم اروپای شرقی هستند.

۲۴۷ ۳ اتحادیه نفتا - آمریکای شمالی و مرکزی

اِکو - آسیای غربی

۲۴۸ ۳ از مناطق آزاد تجاری ایران می‌توان منطقه قشم، منطقه کیش، منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی را نام برد.

۲۴۹ ۱ نواحی پیرامون - افغانستان - پرو - مراکش - بنگلادش - نامیبیا - نیکاراگوئه

نواحی مرکز - استرالیا - اروپای غربی - آمریکای شمالی - ژاپن

نواحی نیمه‌پیرامون - چین - کره جنوبی - سنگاپور

۲۵۴ ۱ علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند. فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است.

برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند. برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند، ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند، ولی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه، علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

امروزه، فناوری بر زندگی بشر سیطره یافته است و به جای این‌که انسان، توسعه فناوری را هدایت و راهبری کند، فناوری، زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.

۲۵۵ ۲ اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روان‌شناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد، بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

ما حتی اگر درباره علوم طبیعی اطلاعات چندانی نداشته باشیم، می‌پذیریم که این علوم خوب هستند و نتایج سودمندی دارند.

از فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی می‌توان به رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید، اشاره کرد.

۲۵۶ ۲ بررسی عبارت نادرست؛

(د) موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به، موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد، بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

۲۵۷ ۳ علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و هم‌چنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

۲۵۸ ۳ آشنایی‌زدایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد، ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و برای فرق گذاشتن میان زبان عادی و زبان شاعرانه به کار رفت و از آن‌جا به علوم اجتماعی راه یافت. افراد در زندگی روزمره، غالباً بنا به نیازهای عملی خود با هر موقعیت اجتماعی مواجه می‌شوند؛ و معمولاً از پیچیدگی و عمق آن موقعیت می‌کاهند و آگاهی و دانش ساده و راحت‌تری از آن می‌سازند. براساس این دانش، عمل می‌کنند و با تکرار عمل، عادت آن‌ها می‌شود و به صورت نوعی دانش عملی و ابزاری (چگونگی انجام کارها) در دانش عمومی آن‌ها ذخیره می‌شود. اما جامعه‌شناس تلاش می‌کند با هنر آشنایی‌زدایی، از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از این دانش عملی و عمومی عبور کند و به پیچیدگی و عمق آن موقعیت اجتماعی نزدیک‌تر شود. در واقع افراد در زندگی روزمره از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند، ولی جامعه‌شناس باید تلاش کند تا به خود موقعیت اجتماعی و ابعاد و اعماق آن نزدیک شود. در زندگی ما انسان‌ها، نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

۲۵۹ ۲ نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید؛ باعث می‌شود که شما بدانید، می‌توانید چه توقعات و انتظاراتی از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران بازدارند.

جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند؛ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

در زندگی روزمره بی‌نظمی بیش‌تر از نظم به چشم می‌آید. دانش‌آموزی که دیر به مدرسه می‌رسد یا تکالیف خود را به موقع انجام نمی‌دهد، راننده‌ای که در شانه خاکی جاده رانندگی می‌کند یا سبقت غیرمجاز می‌گیرد، کارمند بانکی که در پرداخت وام، آشنایان و بستگان خود را در اولویت قرار می‌دهد، پزشکی که بیماران خود را در مطب منتظر می‌گذارد و ... بیش‌تر به چشم می‌آیند. در حالی‌که نظم‌ها از نظر ما پنهان هستند و کم‌تر به چشم می‌آیند، مثلاً دانش‌آموزان اغلب به موقع در مدرسه حاضر می‌شوند، مردم معمولاً قواعد راهنمایی و رانندگی را رعایت می‌کنند و ...

راه رفتن یک کنش اجتماعی پیش یا افتاده به نظر می‌رسد، ولی برای راه رفتن صحیح، هر فرد تلاش می‌کند قواعدی را رعایت کند. او فاصله و حالتی به خود می‌گیرد تا هنگام رد شدن از کنار دیگری با او برخورد نکند یا طوری به نظر نیاید که همراه دیگری راه می‌رود. نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود که جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند.

۲۶۰ ۴ ما اغلب می‌دانیم که باید از راننده تاکسی، پلیس، پزشک، همسایه یا دوست انتظار چه رفتارهایی را داشته باشیم و در مواجهه با آن‌ها چگونه رفتار کنیم. گرچه ممکن است گاهی دانسته‌هایمان غلط از آب درآیند، دیگران مطابق انتظارات رفتار نکنند و حوادثی خلاف قواعد رخ دهند.

نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم، برقرار می‌شود، اما گاهی دیگران مطابق انتظارات رفتار نمی‌کنند و حوادثی خلاف قواعد رخ می‌دهند (مانند تصویر صورت سؤال).

۲۶۱ ۲ فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند. حقوق و تکالیف، به یک‌دیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

برخی از جهان‌های اجتماعی، استعدادهای معنوی انسان را نادیده می‌گیرند یا فرصت شکوفایی فطرت آدمی را فراهم نمی‌آورند. برخی دیگر، مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد. با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری - که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند - از دست می‌رود و داوری درباره این امور، به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود. از این روند، به زوال معنا و «عقلانیت ذاتی» یاد می‌شود.

پیامدهای جهان اجتماعی همان درهایی هستند که جهان اجتماعی به روی ما می‌گشاید و یا می‌بندد.

۲۶۲) بررسی عبارتهای نادرست؛

ب) رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه را «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌گویند.

ج) ما نمی‌توانیم هرگونه که بخواهیم، جهان اجتماعی را بسازیم یا تغییر دهیم. جهان اجتماعی با آگاهی و اراده افراد انسانی پدید می‌آید. ولی این پدیده، پس از آن‌که با کنش انسان تحقق پیدا کرد، پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که وابسته به قرارداد و اراده تک‌تک افراد نیست. این پیامدها خود، موقعیت جدیدی (فرصت‌ها و محدودیت‌ها) را برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی ما فراهم می‌آورد.

۲۶۳) ۱

در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، افراد خواهان تسلط بر این جهان را به تدریج، اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود. در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان، از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند؛ به وسیله او به کار گرفته می‌شوند، دگرگون می‌شوند و به مصرف می‌رسند و هیچ‌گونه قداستی ندارند.

۲۶۴) ۳

جهان دنیوی همه ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد و ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان‌ها را به فراموشی می‌سپارد. منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان غرب چهارصد سال اخیر است.

جهان معنوی دو نوع توحیدی و اساطیری دارد. فرهنگ اسلام و انبیای الهی که تفسیری توحیدی و الهی از انسان ارائه می‌دهند، فرهنگ جهان توحیدی است، اما جهان اساطیری، فرهنگ اساطیری دارد که به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است. فرهنگ اساطیری مانع شکوفایی فطرت آدمی می‌شود.

۲۶۵) ۴

ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌های نوین است و ممکن است جهان موجود از بسط آن جلوگیری کند. جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد. هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

در این جهان اجتماعی، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی (ابزاری) استفاده می‌کنند. این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، سیل، زلزله و ... را به انسان می‌دهد.

۲۶۶) ۲

جهان اجتماعی در قالب فرصت‌ها و محدودیت‌ها تحقق می‌یابد. جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد.

بخش‌های مختلف جهان اجتماعی، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی دارند. فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یک‌دیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند. به عبارت دقیق‌تر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها، دو روی یک سکه‌اند.

۲۶۷) ۲ بررسی عبارتهای نادرست؛

الف) جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد. با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری - که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند - از دست می‌رود و داوری درباره این امور، به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.

ب) در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، افراد خواهان تسلط بر این جهان را به تدریج، اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

۲۶۸) ۳

در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، افراد خواهان تسلط بر این جهان را به تدریج، اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

۲۶۹) ۳

با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن، برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و الزام‌های دیگری به دنبال می‌آورد که بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

۲۷۰) ۱

در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان، از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند؛ به وسیله او به کار گرفته می‌شوند، دگرگون می‌شوند و به مصرف می‌رسند و هیچ‌گونه قداستی ندارند.

۲۷۱) ۲

روشنگری در معنای خاص، روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیزم همراه شده است. این روش در طول بیش از چهارصد سال فرهنگ جدید غرب، شکل‌های مختلفی پیدا کرده است که وجه مشترک همه آن‌ها کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.

۲۷۲) ۴

در جهان غرب، سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است.

وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد. این علم، توان داوری درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد (زیرا این پدیده‌ها حسی نیستند) و صرفاً به صورت دانش ابزاری، در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد.

ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجهی ندارد، بلکه حالات روانی آدمیان در زندگی روزمره و این‌جهانی را منعکس می‌کند، به همین دلیل، رمان در فرهنگ غرب، بیش‌ترین اهمیت را پیدا کرده است.

سکولاریسم پنهان، شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این‌جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.

۲۷۳ ۱ روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این‌که وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود. ویژگی روشنگری در قرون هفدهم و هجدهم، عقل‌گرایی و نفی وحی است و پیامد آن دئیسم می‌باشد. حقوق انسان در فرهنگ دینی، مبتنی بر فطرت الهی انسان است، اما حقوق بشر بر مبنای اندیشه اومانیستی، صرفاً براساس خواسته‌ها، عادات‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد. ویژگی روشنگری در پایان قرن بیستم، افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه و نفی عقل و وحی است.

قوانین علمی، قضایای ریاضی و قوانین فلسفی را به کمک عقل و از راه استدلال عقلی می‌شناسیم.

۲۷۴ ۲ اگر افرادی که درون فرهنگ دینی زندگی می‌کنند، دنیا را هدف برتر خود قرار داده باشند، از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند و رفتار دنیوی خود را توجیه دینی می‌کنند.

حقوق انسان در فرهنگ دینی، مبتنی بر فطرت الهی انسان است، اما حقوق بشر بر مبنای اندیشه اومانیستی، صرفاً براساس خواسته‌ها، عادات‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد.

هنر قرون وسطی، بر بُعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد و نقاشان، چهره انسان‌های اسوه را در هاله‌ای از قداست ترسیم می‌کردند، اما هنر مدرن، بر بُعد جسمانی و زیبایی‌های بدنی تمرکز می‌کند.

۲۷۵ ۴ رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود.

در فرهنگی که نگاه توحیدی ندارد (اومانیسم)، انسان موجودی صرفاً این‌جهانی است که مستقل از خدا، اجازه هرگونه تصرفی را در دیگر موجودات دارد. روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیش‌تر شکلی عقل‌گرایانه داشت. روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این‌که وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم منجر می‌شود.

۲۷۶ ۲ فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند، اما رویکرد دنیوی داشتند و دنیاگرایی و سکولاریسم در عمل را دنبال می‌کردند.

تحریقاتی که در مسیحیت قرون وسطی رخ داد دو پیامد زیر را به دنبال داشت: در سطح اندیشه و نظر، مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد و با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

در سطح زندگی و عمل، مسیحیان و آباء کلیسا در تعامل با فرهنگ امپراتوری روم، به سوی نوعی دنیاگرایی گام برداشتند. کلیسا در این مقطع، عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.

۲۷۷ ۱ گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد؛ بدین ترتیب، اقتصاد کشاورزی فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد.

۲۷۸ ۳ فرهنگ جدید غرب با پیدایش فلسفه‌های روشنگری آغاز می‌شود. رویکرد سکولار که پیش از آن، از طریق هنر و تفاسیر پروتستانی از دین در زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی گسترش پیدا کرده بود، با فلسفه‌های روشنگری، عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ غرب را تسخیر کرد. دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.

۲۷۹ ۲ شاهزادگان اروپایی به رقابت با قدرت کلیسا پرداختند و در این جهت از حرکت‌های اعتراض‌آمیز کشیشانی حمایت کردند که با قدرت پاپ مخالف بودند.

در دوره رنسانس، فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و به تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان بازگشت.

۲۸۰ ۴ فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

رنسانس به معنای «تجدید حیات» و «تولد دوباره» است و از قرن چهاردهم تا شانزدهم میلادی را شامل می‌شود.

با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالاگرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی فراهم آمد.

فلسفه و منطق

۲۸۱ ۳ ابن‌سینا، دیگر فیلسوف مسلمان، راه فارابی را ادامه داد و بیان کرد که وقتی می‌گوییم هستی و چیستی دو جنبه یک چیزند، یعنی تفاوتشان فقط در ذهن است.

۲۸۲ ۳ ابن‌سینا، دیگر فیلسوف مسلمان، راه فارابی را ادامه داد و بیان کرد که وقتی می‌گوییم هستی و چیستی دو جنبه یک چیزند، به این معنا نیست که آن‌ها دو جزء از یک چیزند که با هم ترکیب یا جمع شده‌اند؛ آن‌گونه که اکسیژن و هیدروژن دو جزء تشکیل‌دهنده آب هستند؛ حتی مثل کاغذ و رنگ کاغذ هم نیستند که مثلاً اگر کسی بپرسد چه رنگی است، می‌گوییم سفید است. وقتی می‌گوییم «انسان موجود است»، تفاوت «وجود» و «انسان» فقط در ذهن و از جهت مفهوم است، و الا در خارج، دو امر جداگانه به نام «وجود» و «انسان» نداریم؛ یعنی در خارج از ذهن، واقعیتی است که هر دو مفهوم را به آن نسبت می‌دهیم. به عبارت دیگر، «انسان» و «وجود» دو مفهوم مختلف و متفاوت‌اند، نه دو موجود جداگانه.

۲۸۳ ۳ حمل حیوان ناطق بر انسان یک حمل ضروری است و به دلیل نیاز ندارد؛ زیرا همواره صادق است و نمی‌توان پرسید چه عاملی باعث شد که شما حیوان ناطق را بر انسان حمل کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) حمل حیوان ناطق بر انسان ضروری است.

(۲ و ۴) حمل موجود بر حیوان ناطق همواره صادق نیست و ضروری هم نمی‌باشد.

۲۹۶) ۱ در تعریف تحلیلی به روش عام و خاص با دسته‌بندی ویژگی‌های یک مفهوم به ویژگی مشترک با سایر مفاهیم مشابه (امر عام) و ویژگی خاص آن شیء (امر خاص، ویژگی منحصر به فرد)، به تعریف شیء می‌پردازیم. تعریف را با مفهوم عام آغاز می‌کنیم و سپس مفهوم خاص‌تر را بیان می‌کنیم؛ بنابراین بین اجزای تعریف نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است.

۲۹۷) ۱ در تعریف تحلیلی به روش عام و خاص، ابتدا امر مشترک مفهوم مجهول با سایر مفاهیم آورده می‌شود که با مفهوم مجهول نسبت عموم و خصوص مطلق دارد و سپس وجه افتراق آورده می‌شود که با مفهوم مجهول رابطه تساوی دارد.

۲۹۸) ۳ بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) دوری نیست؛ چون شیر مجهول و شیر معلوم با هم متفاوت‌اند.
۲) این تعریف مانع نیست؛ به دلیلی که در گزینه ذکر شده است.
۴) استفاده از مشترک لفظی در تعریف ممکن است باعث واضح نبودن تعریف شود، اما در این جا ذکر شده که در مفاهیم معلوم، مشترک لفظی وجود دارد که این طور نیست.

۲۹۹) ۲ تعریفی که در صورت سؤال ذکر شده، یک تعریف مصداقی است؛ چرا که به ذکر نمونه‌ها و مصداق‌هایی از مفهوم حیوان پرداخته است [رد گزینه (۱)]. علاوه بر این، شرط واضح بودن را دارد، چون نه از مفهوم مجهولی در آن استفاده شده و نه تشبیه و استعاره در آن به کار گرفته شده است. ضمن این‌که از خود مفهوم حیوان نیز در آن استفاده نشده است، پس دوری نیز نیست [رد گزینه (۳)]. اما این تعریف چون صرفاً به ذکر مصداق خاصی از مفهوم حیوان پرداخته (چهارپا) فاقد شرط جامع بودن است، ولی مانع است [رد گزینه (۴)].

۳۰۰) ۲ اگر بین دو مفهوم نسبت عموم و خصوص من وجه برقرار باشد، نه مفهوم اول همه مصداق مفهوم دوم را دربر می‌گیرد و نه مفهوم دوم همه مصداق مفهوم اول را دربر می‌گیرد؛ لذا تعریف نه جامع است، نه مانع.

۳۰۱) ۲ برخی انسان‌ها، گاهی فارغ از اشتغالات روزانه، لحظاتی به تفکر درباره باورهای خود می‌پردازند و نسبت به پذیرش آن باورها می‌اندیشند. آنان می‌خواهند به ریشه‌های باورهای خود برسند و بار دیگر چرایی قبول آنها را مرور کنند.

۳۰۲) ۴ تفکر فلسفی و اندیشیدن فیلسوفانه، غور در همین باورهای مربوط به زندگی است. آموختن چرایی و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها. پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست (این‌ها همه نتایج اولیه تفکر فلسفی هستند). در این صورت، خود ما بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم (نتیجه‌ای که در نهایت به دست می‌آید).

۳۰۳) ۳ افلاطون صرف وضع قانون را مدنظر ندارد، بلکه او به «حاکمانی خردمند که قوانین درست وضع نمایند» اشاره می‌کند.

۳۰۴) ۴ افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

۲۸۲) ۴ ابن‌سینا می‌گوید: اشیای جهان چون ذاتاً ممکن‌الوجودند، به واجب‌الوجود بالذاتی نیاز دارند که آن‌ها را نسبت به وجود از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آن‌ها ضروری و واجب نماید. بنابراین اشیای جهان واجب‌الوجود بالغیر هستند.

۲۸۵) ۱ طبق نظر ملاصدرا که امکان فقری یا فقر وجودی نام دارد، جهان هستی یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و از خود هیچ استقلالی ندارد.

۲۸۶) ۲ همه قضایا در گزینه (۲) ضروری هستند، اما در سایر گزینه‌ها برخی ضروری، برخی ممکن و برخی ممتنع هستند.

۲۸۷) ۱ علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا آن نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید؛ یعنی در وجود خود بدان نیازمند است. بررسی سایر گزینه‌ها،

۲) معلول در وجودش نیازمند علت است.
۳) علت به معلول وجود می‌دهد.
۴) رابطه علیت، رابطه‌ای وجودی است و مانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود.

۲۸۸) ۴ بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) دکارت معتقد بود اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید.
۲) تجربه‌گرایان معتقدند انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد و رابطه علیت را بنا می‌نهد.
۳) هیوم اساساً تجربه‌گراست و امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می‌کند و می‌گوید درک علیت از این طریق هم ممکن نیست؛ چون علیت مفهومی فراتر از حس است.

۲۸۹) ۱ فلاسفه مسلمان می‌گویند اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ زیرا هر داده تجربی خود مبتنی بر این قاعده است.

۲۹۰) ۴ ممکن در صورتی وجودش بر عدمش رجحان می‌یابد که علتی خارج از ذات آن را ترجیح بر عدم دهد.

۲۹۱) ۱ یک تعریف خاصه مرکبه درست همان سلسله اوصاف است که نوعی تعریف تحلیلی می‌باشد که هم جامع است، هم مانع و هم واضح.

۲۹۲) ۱ در تعریف تحلیلی به روش عام و خاص با دسته‌بندی ویژگی‌های یک مفهوم به ویژگی مشترک با سایر مفاهیم مشابه (امر عام) و ویژگی خاص آن شیء (امر خاص، ویژگی منحصر به فرد و وجه افتراق) به تعریف شیء می‌پردازیم.

۲۹۳) ۲ به تعریف به مثال، تعریف مصداقی یا تعریف به تشبیه هم می‌گویند.

۲۹۴) ۲ جامع بودن تعریف به این معنی است که حتماً باید تعریف همه مصداق‌ها یا افراد مفهوم مجهول را دربر بگیرد؛ یعنی به عبارت دیگر افراد مفهوم مجهول بیرون از تعریف قرار نگیرند.

۲۹۵) ۳ از آن‌جا که هدف از تعریف کردن، شناساندن مفاهیم و صورهای مجهول برای شنونده است، در بیش‌تر موارد ارائه مجموعه‌ای از چند روش مختلف برای تعریف به معرفی بهتر آن کمک می‌کند.

۲۱۵ ۱ ادراک پدیده‌های بدون احساس، یا ادراک چیزی که احساس

نشده است ← توهم

آن چه را که حس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک

می‌کنیم ← خطای ادراکی

بررسی سایر گزینه‌ها،

۲) خطای ادراکی - توهم

۳) خطای ادراکی - خطای ادراکی

۴) توهم - هیچ خطایی رخ نداده است

۲۱۶ ۲ به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی

معنادار تبدیل می‌شود. ما این اطلاعات را در مخزنی به نام حافظه نگهداری می‌کنیم.

۲۱۷ ۴ طبقه‌بندی اشیاء براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله،

مشابهت نام دارد.

نکته: اگر در سؤال اشاره می‌شد که چون این وسایل کنار هم قرار گرفته‌اند، ما آن‌ها را گروه لوازم ورزشی می‌خوانیم، اشاره به قانون مجاورت داشت.

۲۱۸ ۳ رسیدن صدای دعوا به گوش همه (تحریک اندام‌های حسی)

← احساس

واکنش نشان دادن یک نفر به درگیری (تفسیر کردن و سازمان دادن به محرک‌های توجه‌شده) ← ادراک (تغییر موقعیت)

حرکت چند نفر به سمت درگیری (انتخاب محرک خاص) ← توجه

۲۱۹ ۲ تغییرات درونی محرک‌ها ← از عوامل ایجاد تمرکز

یکنواختی و ثبات نسبی ← از عوامل مانع تمرکز

درگیری و انگیزتگی ذهنی ← از عوامل ایجاد تمرکز

۲۲۰ ۱ دریافت‌های حسی را چگونه انتخاب می‌کنیم؟ ← مربوط به

توجه است.

درگیری حواس مختلف با محرک‌های متنوع و مطلوب، لذت‌بخش است.

۲۰۵ ۱ طبق تعریف کتب، واقعیت «موجودات و مخلوقات است که

جهان خارج از ذهن را می‌سازند» و حقیقت «ادراک و شناختی است که مطابق با واقع باشد و اشتباه نباشد». پس حقیقت را با ویژگی‌های زیر می‌توان تشخیص داد:

۱- حقیقت بیان یک شناخت است و به صورت جمله خبری بیان می‌شود که قابل قبول باشد؛ برای مثال «غول» یک واقعیت نیست، ولی حقیقت هم نیست، زیرا قابل تأیید یا رد نیست.

۲- حقیقت خبری می‌دهد که مطابق با واقعیت است؛ پس «غول» وجود ندارد. هم یک حقیقت است، زیرا با واقعیت مطابق است.

۲۰۶ ۳ از حکمای باستان نقل کرده‌اند که فلسفه، عشق به خردمندی

و هنر خوب زیستن است.

۲۰۷ ۳ فیلسوف واقعی کسب حقیقت را بر هر چیزی ترجیح می‌دهد

و زندگی را بر پایه‌های آن استوار می‌کند.

۲۰۸ ۳ فرق فیلسوف با دیگران در این است که اولاً فیلسوف درباره

مسائل بنیادین فلسفی به نحو جدی فکر می‌کند؛ ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد.

۲۰۹ ۴ مقصود از حیرت در این جا، سرگردانی و بی‌هدفی و نظایر آن که

ناشی از ضعف در اندیشه‌ورزی است، نمی‌باشد. منظور این است که سؤال و مسئله چنان عظمتی دارد که ما را در تحیر فرو می‌برد.

۲۱۰ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) همه او را بزرگ‌ترین فیلسوف تاریخ نمی‌دانند، بلکه بسیاری او را بزرگ‌ترین فیلسوف تاریخ نامیده‌اند.

۳) افلاطون، احساس حیرت را نشانه فیلسوف و ریشه فلسفه می‌داند.

۴) او در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

روان‌شناسی

۲۱۱ ۴ دیدن نور قرمز رنگ، اما گزارش نکردن آن (تکان دادن دست

چپ به جای دست راست)، نشانگر ردیابی نشدن علامت یا از دست دادن محرک هدف است.

۲۱۲ ۳ موضوع مورد توجه اگر به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و

جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد. برخی از محرک‌ها دارای تغییرات درونی بیش‌تری به بقیه هستند. اضافه کردن عناصر زیبایی شناختی (در این مثال تبدیل یک جمله ساده به تابلوی خطاطی)، از عوامل ایجاد تمرکز است که تغییرات درونی محرک‌ها نام دارد.

۲۱۳ ۴ سومین کارکرد توجه ← جست‌وجو

دومین کارکرد توجه ← گوش به زنگی

سبک پردازش افراد و اطلاعات موجود در حافظه از منابع توجه هستند، نه کارکرد آن.

۲۱۴ ۲ اگر از حواس مختلف برای انجام یک تکلیف استفاده کنیم،

مثل گزینه (۲) (خیاطی کردن و نگاه کردن به الگوی آن)، توجه متمرکز ایجاد می‌شود. در سایر گزینه‌ها دو تکلیف مختلف به صورت همزمان انجام می‌شود که باعث می‌شود توجه به دو بخش تقسیم شود.